

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

Toimikauden raportti 2020–2024

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

Toimikauden raportti 2020–2024

Etnisten suhteiden neuvottelukunta
Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Oikeusministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-498-5

ISSN pdf: 2490-208X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO Toimikauden raportti 2020–2024

Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2025:2		Teema	Toiminta ja hallinto
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat		
Kieli	suomi	Sivumäärä	76

Tiivistelmä

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO asetettiin seitsemättä kertaa nelivuotiseksi toimikaudeksi ajalle 17.12.2020–16.12.2024. Neuvottelukunnan tarkoituksena on edistää maahan muuttaneiden ja etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välistä vuoropuhelua.

Valtakunnallinen neuvottelukunta toimii oikeusministeriön yhteydessä ja tämän apuna toimii seitsemän alueellista etnisten suhteiden neuvottelukuntaa, joita asetetaan vastuussa olevissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

Neuvottelukunnan 2020–2024 toimikauden tavoitteena on ollut edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä asetetuista toimikauden teemoista.

Toimikauden loppuraporttiin on koottu tiiviissä muodossa valtakunnallisen ja alueellisten neuvottelukuntien toiminta sekä arvioinnista saadut kehittämis ehdotukset ja johtopäätökset.

Sivuja 3 ja 4 on päivitetty 22.4.2025 ja aineisto korvaa aikaisemmin, 21.4.2025 julkaistun version.

Asiasanat

demokratia, osallistuminen, dialogi, etniset suhteet, maahanmuutto, kotoutuminen (maahanmuuttajat), yhdenvertaisuus, hyvät väestösuhteet, ETNO, neuvottelukunnat, alueelliset neuvottelukunnat, väestösuhteet, etniset suhteet, osallisuus

ISBN PDF	978-952-400-498-5	ISSN PDF	2490-208X
Asianumero	VN/3915/2020	Hankenumero	OM068:00/2020

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-498-5>

Delegationen för etniska relationer ETNO Mandatperiodens rapport 2020–2024

Justitieministeriets publikationer, Verksamhet och förvaltning 2025:2		Tema	Verksamhet och förvaltning
Utgivare	Justitieministeriet		
Utarbetad av	Delegationen för etniska relationer, Regionala delegationer för etniska relationer		
Språk	finska	Sidantal	76
Referat			
Delegationen för etniska relationer ETNO tillsattes för sjunde gången för en fyraårig mandatperiod för perioden den 17 december 2020–16 december 2024. Delegationens syfte är att främja dialogen mellan invandrare och etniska minoriteter, myndigheter, politiska partier och medborgarorganisationer. Den riksomfattande delegationen arbetar i anslutning till justitieministeriet och bistås av sju regionala delegationer för etniska relationer, som utses av de ansvariga närings-, trafik- och miljöcentraler. Målet med delegationens mandatperiod 2020–2024 har varit att främja dialog och samarbete kring de teman som ställts upp för mandatperioden. I slutrapporten för mandatperioden sammanfattas kortfattat de nationella och regionala delegationernas verksamhet samt utvecklingsförslagen och slutsatserna från utvärderingen. Sidorna 3 och 4 har uppdaterats 22.4.2025, och materialet ersätter den version som publicerats 21.4.2025.			
Nyckelord	ETNO, delegationen, regionala delegationer, goda relationer, etniska relationer, delaktighet		
ISBN PDF	978-952-400-498-5	ISSN PDF	2490-208X
Ärendenummer	VN/3915/2020	Projektnummer	OM068:00/2020
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-498-5		

Advisory board for ethnic relations ETNO
Mandate period report 2020–2024

Publications of the Ministry of Justice, Operations and administration 2025:2	Subject	Operations and administration
Publisher	Ministry of Justice, Finland	

Group author	Advisory Board for Ethnic Relations, Regional advisory boards for ethnic relations		
Language	Finnish	Pages	76

Abstract

The Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO) was established for the seventh time for a four-year term from December 17 2020 to December 16 2024. The purpose of the Advisory Board is to promote dialogue between immigrants and ethnic minorities, public authorities, political parties, and non-governmental organizations.

The national advisory board operates within the Ministry of Justice and is supported by seven regional advisory boards for ethnic relations established by designated Centres for Economic Development, Transport, and the Environment (ELY Centres).

The goal of the 2020–2024 term has been to foster dialogue and cooperation on the themes set for the term.

This final report provides a concise summary of activities of the national and regional advisory boards, development proposals obtained from evaluation of their operations and structure, as well as general conclusions.

Pages 3 and 4 were updated on 22 April 2025 and this version replaces the previous one published on 21 April 2025.

Keywords	ETNO, advisory boards, regional advisory boards, good relations, ethnic relations, participation		
-----------------	--	--	--

ISBN PDF	978-952-400-498-5	ISSN PDF	2490-208X
Reference number	VN/3915/2020	Project number	OM068:00/2020

URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-498-5
--------------------	---

Sisältö

Esipuhe	10
1 Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO	11
1.1 Kokoonpano ja rakenne.....	12
2 Toimikauden tavoitteet	13
2.1 Asetetut tavoitteet ja niiden toteuttaminen	13
2.1.1 Teema 1: Onnistunut kotoutuminen ja siihen vaikuttava maahanmuuttopolitiikka.....	14
2.1.2 Teema 2: Monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina ...	14
2.1.3 Teema 3: Elinvoimaiset maahanmuuttaneiden ja monikulttuurijärjestöt	16
2.1.4 Teema 4: Hyvien väestösuhteiden edistäminen.....	17
2.1.5 Teema 5: Moninaisuuden edistäminen suomalaisessa työelämässä	18
3 Työmuodot	19
3.1 Valtakunnalliset kokoukset	19
3.2 Työjaoston kokoukset.....	19
3.3 Alatyöryhmät.....	20
3.3.1 Kotoutumisen lainsäädännön seurantatyöryhmä (KLUS) 2021–2023	20
3.3.2 ETNO monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina -työryhmä (MOVA) 2022–2023	21
3.3.3 Kansalaisjärjestöstrategian seurantaryhmä 2024	21
3.4 Nuorten dialogit rasismista ja häirinnästä 2023–.....	22
3.4.1 Nuorten ja päättäjien keskustelut 2024–.....	23
3.5 Asiantuntijatyö	23
3.5.1 Lausunnot.....	23
3.5.2 Kannanotot	24
3.5.3 Työpajat	25
3.5.4 Hankkeet	26
3.5.4.1 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (2020–2022).....	26
3.5.4.2 Hyvät väestösuhteet pakolaisia vastaanottavissa kunnissa ja alueilla: Osallisuutta rakenteisiin vuorovaikutuksen kautta! -hanke (HVS-hanke 2023–2025).	26
3.5.5 Seminaarit	26
3.5.5.1 Monikieliset yhteiskunnallisina vaikuttajina -työryhmän (MOVA) raportin luovutustilaisuus 15.6.2022	27
3.5.5.2 KUKAAN EI SYNNY VIHAAMAAN: Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä. Yhteenvetoraportin julkaisutilaisuus 21.12.2023	27
3.5.5.3 Webinaari: Työelämän monimuotoisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen alueellisesti 29.10.2024.....	27
3.5.6 Jäsenet asiantuntijana ulkopuolisissa ryhmissä	28
3.5.7 ETNO:n järjestöjen antamat ehdotukset hallituksen ohjelmaan.....	28

4	Toiminnan ja rakenteen arviointi	29
4.1	Kohti vaikuttavampaa ja vahvempaa alueellista ETNO:a: Selvitys alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien nykytilasta ja tulevaisuudesta (2024)	29
4.2	Valtakunnallisen ETNO:n loppuarviointikysely	30
5	Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat	32
5.1	Alueellisten etnojen toiminta 2020–2024	33
5.2	Alueellisten etnojen hyvät käytännöt	35
5.3	Toiminnan tukeminen ja koordinointi	36
5.4	Toiminnan arviointi ja kehittäminen	37
5.5	Etelä-Suomen alueellinen etno	37
5.5.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	38
5.5.1.1	Painopisteet	38
5.5.1.2	Hyvien väestösuhteiden edistäminen: Ostopalvelut yhdistyksiltä (2020)	38
5.5.1.3	Hyvien väestösuhteiden edistäminen (2021)	39
5.5.1.4	Työelämän etnisen monimuotoisuuden edistäminen (2022)	40
5.5.1.5	Yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen, erityispainotuksena nuoret (2023)	40
5.5.1.6	Opettajien ja koulun muun henkilökunnan puuttuminen rasismiin (2024)	41
5.5.2	Kokoukset	41
5.5.3	Nuorten dialogit rasismista	42
5.5.4	Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)	42
5.6	Länsi-Suomen alueellinen etno	43
5.6.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	43
5.6.1.1	Painopisteet	43
5.6.1.2	Demokratia (vaalit ja päätöksenteko) ja osallisuus, vaalipaneelit	44
5.6.1.3	Moninaisuus ja osallisuus, hyvinvointialueiden toimintaan vaikuttaminen	44
5.6.1.4	Moninaisuus, osallisuus, luottamus, ja rasismin torjunta, Erilaisiin tilaisuuksiin osallistuminen	44
5.6.2	Kokoukset	44
5.6.3	Nuorten dialogit rasismista	45
5.6.4	Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)	45

5.7	Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueellinen etno	46
5.7.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	46
5.7.1.1	Painopisteet	46
5.7.1.2	Tietoisuuden lisääminen: Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon seminaarit	47
5.7.1.3	Äänestysaktiivisuus: Kuntavaaliesite 2021	47
5.7.1.4	Kannanotto etnon jäsenten toimintaedellytysten parantamiseksi	47
5.7.2	Kokoukset	47
5.7.3	Nuorten dialogit rasismista	48
5.7.4	Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)	48
5.8	Itä-Suomen etno	49
5.8.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	49
5.8.1.1	Painopisteet	49
5.8.1.2	Maahanmuuttaja-asiakkaat työllisyyden kuntakokeiluissa Itä-Suomessa	49
5.8.1.3	Itä-Suomen alueen toimintasuunnitelma: Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman tavoitteiden edistäminen yhdessä HVS-hankkeen kanssa	50
5.8.1.4	Nuorten etnodialogit rasismista	50
5.8.2	Kokoukset	51
5.9	Pohjanmaan alueellinen etno	51
5.9.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	51
5.9.1.1	Painopisteet	51
5.9.1.2	Hyvien väestösuhteiden edistäminen	52
5.9.1.3	Vuoropuhelun edistäminen	52
5.9.1.4	Kokemusasiantuntijuuden vahvistaminen	52
5.9.1.5	Muut tavoitteet ja toimenpiteet	53
5.9.2	Kokoukset	54
5.9.3	Nuorten dialogit rasismista	54
5.9.4	Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)	55
5.10	Pohjois-Suomen alueellinen etno	56
5.10.1	Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet	56
5.10.1.1	Painopisteet	56
5.10.1.2	Tietoisuuden lisääminen ja vuorovaikutus: ETNO-kahvilat	57
5.10.1.3	Nuorten osallisuus: Nuorille kohdennettu toiminta	57
5.10.1.4	Perheiden osallisuus: Perhetapahtumat	58
5.10.2	Kokoukset	58
5.10.3	Nuorten dialogit rasismista	59
5.10.4	Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)	59

5.11 Lapin alueellinen etno.....	60
5.11.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet.....	60
5.11.2 Kokoukset	61
5.11.3 Nuorten dialogit rasismista.....	61
5.11.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS).....	62
Liitteet	63
LIITE 1: Valtakunnallisen ETNO:n kokoonpano vuosina 2020–2024	64
LIITE 2: Etelä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024	66
LIITE 3: Länsi-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024.....	68
LIITE 4: Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024.....	69
LIITE 5: Itä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024.....	71
LIITE 6: Pohjanmaan etnon kokoonpano vuosina 2020–2024	72
LIITE 7: Pohjois-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024.....	73
LIITE 8: Lapin etnon kokoonpano vuosina 2020–2024.....	75
Lähteet	76

ESIPUHE

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on toiminut merkittävänä vaikuttajana suomalaisessa yhteiskunnassa edistäen yhteiskunnallista osallistumista, väestösuhteita ja yhdenvertaisuutta. Kuluvan toimintakauden 2020–2024 aikana neuvottelukunta on jatkanut valtakunnallisesti tärkeää työtään demokratian, kansalaisyhteiskunnan, väestösuhteiden ja kotoutumisen edistämiseksi. Asiantuntijafoorumina ETNO on antanut suosituksia politiikan kehittämiseksi näillä keskeisillä yhteiskunnallisilla osa-alueilla.

ETNO:n toiminnan keskeisenä tavoitteena on ollut edistää vuoropuhelua eri väestö- ja intressiryhmien välillä sekä vahvistaa keskustelu- ja dialogikulttuuria suomalaisessa yhteiskunnassa. ETNO on toiminut menestyksekkäästi vuoropuhelufoorumina, jonka kautta on nostettu esiin tärkeitä aiheita. Neuvottelukunnan toiminnan avulla on kuultu eri väestöryhmien näkemyksiä ja edistetty näiden äänen huomioimista yhteiskunnallisesti merkittävien aiheiden käsittelyssä.

Koronapandemian aiheuttamista haasteista huolimatta toimikaudella on korostunut jatkuvan vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitys. Neuvottelukunnan työ on osoittanut, että avoimen keskustelun, tiedon jakamisen ja konkreettisten toimenpiteiden avulla pystytään lisäämään luottamusta ja myönteisiä väestösuhteita yhteiskunnassa.

Toimikauden tuloksista ja arvioinneista saaduissa kehittämissuhteissa koetaan tarve kirkastaa neuvottelukunnan tavoitteita sekä tiivistämään yhteistyötä valtakunnallisen ja alueellisten neuvottelukuntien välillä. Näillä ehdotuksilla on hyvä käynnistää neuvottelukunnan kahdeksatta toimikautta vuoden 2025 alkupuolella.

1 Etnisten suhteiden neuvottelukunta

ETNO

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) on valtioneuvoston asettama asiantuntijaelin, jonka tehtävänä on edistää hyviä etnisiä suhteita ja yhdenvertaisuutta. ETNO:n tarkoituksena on toimia vuoropuhelu- ja yhteistyöfoorumina valtakunnallisesti.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan ([Valtioneuvoston asetus etnisten suhteiden neuvottelukunnasta 771/2015](#)) etnisten suhteiden neuvottelukunnalle on määrätty seuraavat tehtävät:

1. edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien, etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välillä;
2. seurata etnisten suhteiden kehittymistä yhteiskunnassa ja tehdä aloitteita väestösuhteiden kehittämiseksi;
3. toimia asiantuntijaelimenä antamalla lausuntoja sekä tekemällä esityksiä ja aloitteita maahanmuutto-, kotouttamis- ja yhdenvertaisuuspolitiikan eri osa-alueiden kehittämiseksi;
4. osallistua selvitys- ja kehittämishankkeisiin ja
5. tiedottaa etnisten suhteiden kehitymisestä sekä tehdä tunnetuksi moninaisen yhteiskunnan etuja.

Neuvottelukunta tuo yhteen eri sidosryhmiä, kuten viranomaisia, kansalaisjärjestöjä ja vähemmistöjen edustajia, edistääkseen vuoropuhelua ja yhteistyötä. ETNO pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon esimerkiksi antamalla lausuntoja lainsäädäntö-hankkeista, tekemällä aloitteita, joilla voidaan parantaa ryhmien välisiä suhteita tai osallistua hankkeisiin ja selvityksiin, joilla pyritään parantamaan eri väestöryhmien asemaa.

1.1 Kokoonpano ja rakenne

Pandemian vaikutukset neuvottelukunnan toimikauden alkuun olivat merkittäviä. Valtioneuvosto asetti valtakunnallisen ETNO:n nelivuotiskauden alkavaksi 17.12.2020 ja päätyväksi 16.12.2024.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan ETNO toimii oikeusministeriön yhteydessä ja sen puheenjohtajana toimii oikeusministeriön kansliapäällikkö. Neuvottelukunnalla on kolme varapuheenjohtajaa.

Neuvottelukunnan kokoonpanossa¹ on 34 jäsentahoa ja edustettuna ovat oikeusministeriö, sisäministeriö, ulkoasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Neuvottelukunnan jäseniä ovat myös eduskunnassa edustettuina olevat poliittiset puolueet, työmarkkina-osapuolet, Suomen Kuntaliitto, kymmenen maahanmuuttajia, etnisiä vähemmistöjä ja uskonnollisia yhdyskuntia edustavaa järjestöä sekä seitsemän alueellista neuvottelukuntaa.

Oikeusministeriö täydensi neuvottelukunnan kokoonpanoa nimittämällä siihen 3 pysyvää asiantuntijaa.

Valtakunnallisen neuvottelukunnan lisäksi Suomessa toimii seitsemän alueellista etnisten suhteiden neuvottelukuntaa. Alueellisten ETNO:jen tehtävänä on alue-
tasolla hoitaa neuvottelukunnalle asetuksessa säädettyjä tehtäviä. Alueellisia ETNO:n neuvottelukuntia koordinoidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa, joilla on laajennettu maahanmuuton ja kotoutumisen koordinoimisen vastuu.

Valtakunnallisen ja seitsemän alueellisen ETNO:n toiminnasta muodostuu valtakunnallinen verkosto, jossa on mukana noin 280 jäsentä, varajäsentä ja asiantuntijaa.

1 [OM068:00/2020](#). Etnisten suhteiden neuvottelukunta 2020–2024.

2 Toimikauden tavoitteet

Toimikauden alussa vahvistettiin ETNO:n visio 2030: YHDESSÄ SUOMESSA.

Vision mukaan toiminnan tavoitteena on olla mukana rakentamassa suomalaista yhteiskuntaa, jossa eri väestöryhmät elävät yhdessä ja luottavat toisiinsa lähtökohdista ja taustasta riippumatta. Neuvottelukunnan työtä ohjasi kolme arvoa: yhteistyö, dialogi ja luottamus. Visiolla ja arvoilla pyrittiin edistämään yhteistyötä yhteiskunnassa eri toimijoiden välillä sekä avointa ja rakentavaa dialogia.

Toimikauden alussa laadittiin toimintasuunnitelma. Työjaosto koordinoi toimintasuunnitelman valmistelua yhteistyössä sihteeristön kanssa. Pääteemojen ja niihin liittyvien toimenpiteiden tarkentamiseksi järjestettiin jäsenille suunnatut työpajat kesäkuussa 2020. Työpajoista saadut tulokset hyödynnettiin jatkovalmistelussa ja luonnos käsiteltiin toimikauden kahdessa ensimmäisessä valtakunnallisissa kokouksissa. Lopullinen toimintasuunnitelma hyväksyttiin toimikauden kolmannessa kokouksessa syyskuussa 2020.

2.1 Asetetut tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Hyväksytty toimintasuunnitelma sisälsi koko toimikauden kattavan päätavoitteen ”Yhdessä rakennamme avointa, aktiivista ja moninaista Suomea”.

Pääteeman saavuttamiseksi ETNO sitoutui toimimaan avoimuuden ja osallistumisen edistäjänä, luoden tilaa avoimelle ja rakentavalle keskustelulle yhteisistä aiheista. Pääteeman alle määriteltiin viisi teemaa, joille jokaiselle asetettiin alatavoitteita. Alatavoitteet sisälsivät tarkempia tavoitteita, konkreettisia toimenpiteitä sekä tavoite-mittareita savutettujen tulosten seuraamiseksi.

Toimikauden 2020–2024 teemat:

2.1.1 Teema 1: Onnistunut kotoutuminen ja siihen vaikuttava maahanmuuttopolitiikka

Teeman alatavoite oli edistää rakentavaa keskustelua kotoutumisen edistämisen uudistamista käsittelevän selonteon pohjalta. Lisäksi jäsenille tarjottiin mahdollisuus osallistua kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistamistyöhön sekä kotoutumiseen liittyvän sanaston yhdenmukaistamiseen. Näiden ohella ETNO:n jäsenet osallistuivat maahanmuuttopolitiikan arvioimiseen dialogitoiminnan avulla ja yhteistyötä tiivistettiin kotoutumisen kumppanuusohjelman kanssa.

Mittari

ETNO:n Kotoutumisen lainsäädännön seurantatyöryhmän (KLUS) ehdotukset kotoutumisen kehittämiseksi näkyivät sekä kotoutumisen uudistamistarpeiden määrittelyssä että uuden kotoutumista edistävän lain sisällössä. Yhteistyössä sisäministeriön kanssa käytiin avointa dialogia maahanmuuttopolitiikan tilasta ja kehittämisestä. Lisäksi työryhmän toiminnan kautta esitettiin monipuoliset ehdotukset huomiotavaksi uuden hallituksen ohjelmaan.

Asetetut tavoitteet saavutettiin onnistuneesti erityisesti KLUS-työryhmän työskentelytapojen ja asiantuntijaosaamisen ansiosta. Jäsenten asiantuntijuuden kautta työryhmä tarjosi syvällistä analyysiä ja arvokkaita suosituksia, joita esiteltiin ETNO:n sisäisissä kokouksissa ja hyödynnettiin monipuolisesti toimikauden aikana. Jäsenten ja muiden keskeisten sidosryhmien ehdotusten kokoaminen helpottui merkittävästi KLUS-työryhmän ansiosta. Työryhmän toiminnan kautta vahvistettiin jäsenten sitoutuneisuutta kotoutumisen ja maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen.

2.1.2 Teema 2: Monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina

Teeman alla pyrittiin lisäämään monikielisten suomalaisten ja maahanmuuttajien yhteiskunnallista osallistumista vaaleissa ja niiden välillä. Alatavoitteissa korostettiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen esteiden tunnistamista, nuorison osallistumisen kannustamista, demokratiataitojen vahvistamista sekä vaalihäirinnän ja rasismin torjumista. Toimenpiteisiin kuuluivat muun muassa monikielisen vaalimateriaalin

laatiminen kuntavaaleihin 2021, vaikuttajamentorointikoulutuksen ja demokratia-taitojen kehittäminen sekä vaalihäirintää koskevien suositusten esittäminen puolueille.

Lisäksi perustettiin ETNO:n monikieliset yhteiskunnallisina vaikuttajina (MOVA) -työryhmä² syventämään ymmärrystä vaikuttamisen esteistä sekä tarjoamaan konkreettisia ratkaisuehdotuksia.

Mittari

Maahanmuuttaneiden osallistumisoikeuksien ja demokratia-taitojen vahvistuminen osana hyvää kotoutumista. ETNO:n alatyöryhmän ehdotuksia huomioitiin osana Valtioneuvoston periaatepäätöksessä suomalaisesta demokratiapolitiikasta 2020-luvulla³. 2023 käynnistettiin valtioneuvoston TEAS-rahoituksella kaksivuotinen tutkimushanke⁴.

Asetetut tavoitteet saavutettiin erinomaisesti erityisesti asetetun MOVA-työryhmän tehokkuuden ja sitoutumisen ansiosta. Intensiivisen työskentelyjakson tuloksena MOVA-työryhmä julkaisi raportin⁵, joka tarjosi arvokasta tietoa ja suosituksia vaikuttamisen ja osallistumisen edistämisestä. Raportin tulokset hyödynnettiin toimikauden aikana ETNO:n lausunnoissa, järjestöjen ehdotuksissa uuden hallituksen ohjelmaan sekä uusien hankkeiden valmisteluissa.

ETNO:n sihteeristö, yhteistyössä vastuuvirkailijoiden kanssa, valmisteli monikielisen kuntavaalimateriaalin vuonna 2020. Vaalimateriaali välitettiin valtakunnallisesti yhteistyössä alueellisten ETNO:jen kanssa.

2 [OM067:00/2021](#). ETNO – Monikieliset yhteiskunnallisina vaikuttajina (MOVA) -työryhmä

3 Kansallinen demokratiaohjelma 2025:n valmistelu ja koordinointityöryhmä (2022). [Valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisesta demokratiapolitiikasta 2020-luvulla](#). Oikeusministeriön julkaisu 2022:40.

4 VN TEAS tutkimushanke: [Ulkomaalaistaustaisten ja vieraskielisten suomalaisten yhteiskunnallinen osallistuminen](#) (UTViS).

5 Maury, O.; Seikkula, M. (2022). Korjataan maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten demokratiavaje: Työryhmän raportti ja suositukset. Oikeusministeriön julkaisu 2022:27.

2.1.3 Teema 3: Elinvoimaiset maahanmuuttaneiden ja monikulttuurijärjestöt

Teeman tavoitteena oli varmistaa, että maahan muuttaneiden, monikulttuurijärjestöjen ja uskonnollisten yhdyskuntien merkitys tunnistetaan osana elinvoimaista suomalaista kansalaisyhteiskuntaa. Järjestöjen ehdotuksia huomioidaan valtionavustusjärjestelmän ja EU-rahoitusmekanismien kehittämisessä. Järjestöjen toimintaedellytyksiä vahvistetaan tukemalla näiden toimintojen ammattimaistamista ja vakiinnuttamista. Näiden lisäksi tavoitteena oli perustaa työryhmä kartoittamaan järjestöjen tarpeita. Työryhmälle annettiin tehtäväksi laatia ehdotusraportti hallitukselle toimintaedellytysten parantamiseksi. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli järjestää työpajoja ja foorumeita, joiden avulla lisättäisiin tietoisuutta järjestöistämme.

Mittari

Jäsenten ehdotukset järjestötoiminnan ja edellytysten kehittämiseksi huomioidaan keskeisissä rahoitusohjelmissa ja valtionavustus-toiminnan kehittämisessä. Julkinen valta kiinnittää huomionsa siihen, että järjestöt saavat riittävästi tukea toimintansa kehittämiseen.

Vuosina 2021–2023 järjestöjäsenet pääsivät osallistumaan erityisesti valtionavustus-toiminnan ja rakenteen kehittämiseen. Yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa järjestettiin työpajan, jossa keskusteltiin valtionavustuksista ja niiden kehittämisestä. ETNO nimesi edustajansa saman ministeriön järjestötyöryhmään, joka valmisti ehdotuksia valtionavustustoiminnan ja rakenteen kehittämiseksi.

Uuden hallituksen muodostumisen jälkeen jäsenet ovat aktiivisesti osallistuneet kansalaisjärjestöstrategian kehittämiseen sekä kansalaisyhteiskuntavision luomiseen. 2024 alussa ETNO asetti toimikauden kolmannen alatyöryhmän nimeltään Kansalaisjärjestöstrategian Seurantatyöryhmä, jonka tehtävänä oli edistää jäsenten osallistumista kansalaisjärjestöstrategian valmisteluun. Kokoontumisen lisäksi seurantaryhmä järjesti työpajoja ja webinaareja yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa.

2.1.4 Teema 4: Hyvien väestösuhteiden edistäminen

Tavoitteena oli lisätä yleistä tietoisuutta hyvien väestösuhteiden merkityksestä sekä puuttua rasismiin ja syrjintään yhteiskunnassa. Tavoitteena oli vahvistaa jäsenten osaamista hyvien väestösuhteiden edistämiseksi luomalla toimintamalleja ja kehittämällä työkaluja väestösuhteiden edistämistä ja mittaamista varten. Tarkoituksena oli hyvien väestösuhteiden viitekehyksen hyödyntäminen politiikan, rahoitusohjelmien ja lainsäädännön kehittämisessä. Lopussa ETNO tunnettiin yhdenvertaisuuden edistäjänä sekä rasismiin- ja syrjinnänvastaisen työn vaikuttajaverkostona.

Nuorten vihapuheen ja häirinnän kokemuksiin liittyen haluttiin perustaa erillinen työryhmä laatimaan ehdotuksia nuorten tukemiseksi ja monitaustaisten nuorten huomioimiseksi paremmin nuorisotyössä. Lisäksi ETNO osallistui kielipolitiikan kehittämiseen ja vaikutti muun muassa kielellisten oikeuksien edistämiseen.

Mittari

Seurattavana mittarina asetettiin hyvien väestösuhteiden viitekehyksen tunnettavuuden ja hyödyntämisen seuraaminen eri sektoreilla. ETNO toimii aktiivisena verkostona rasismiin ja syrjinnän vastaisessa työssä. Yhteiskunnan monikielisyys huomioidaan suomalaisessa kielipolitiikassa.

Asetetut tavoitteet onnistuivat hyvin, sillä hyvien väestösuhteiden viitekehys tuli laajasti tunnetuksi ja sitä hyödynnettiin monipuolisesti neuvottelukunnan toiminnassa ja eri sektoreilla. Erinomaisena kehityksenä väestösuhteiden edistämistavoitteita integroitiin lakiin kotoutumisen edistämistä (681/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025. Edistämisvelvoite koskee valtion, aluehallinnon ja kunnan organisaatioita.

ETNO toimi aktiivisena verkostona rasismiin ja syrjinnän vastaisessa työssä sekä valtakunnallisella että alueellisilla tasoilla. Rasisminvastaisen toiminnan lisäksi ETNO on toiminut kumppanina edistämässä edellisen hallituksen hanketta *Yhdenvertainen Suomi : Valtioneuvoston toimintaohjelma rasismiin torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi* (2020–2023) ja uuden hallituksen *Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa : Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasismiin torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi* (2023–2027). Jälkimmäisessä ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi jatkaa nuorten dialogitoimintaa sekä kehittää neuvottelukunnan toimintaa ja rakennetta.

ETNO nimesi edustajansa oikeusministeriön asettaman suomen kielen selvityshenkilön ohjausryhmään ajalle 1.11.2022–30.4.2024. Selvityshenkilön tehtävä oli kartoittaa suomen kielen tilaa ja määritellä tarvittavat kielipoliittiset tavoitteet. Selvityshenkilön loppuraportissa *Suomi osallisuuden kielenä: Selvitys suomen kielen tilasta Suomessa 2020-luvun puolimaissa* todetaan mm., että kaikille maahanmuuttajille tarvitaan mahdollisuus oppia suomea toisena kielenä ja monikielisille työpajoille esitetään luotavaksi suomen kielen tuen malli.

2.1.5 Teema 5: Moninaisuuden edistäminen suomalaisessa työelämässä

Tavoitteena oli lisätä suomalaisen työelämän ymmärrystä monimuotoisuudesta voimavarana ja vähentää syrjinnän kokemuksia suomalaisessa työelämässä. ETNO pyrkii toimimaan aktiivisena foorumina, jonka kautta edistetään keskustelua monipuolisesta rekrytoinnista ja vahvistetaan yhdenvertaisuutta työelämässä. Tätä keskustelua pyrittiin edistämään järjestämällä monimuotoisuusfoorumia, joissa keskeiset sidosryhmät keskustelivat aiheesta ja joiden tuloksia hyödynnettiin vaikuttamistyössä. Lisäksi jäsenet pääsivät mukaan edellisen hallituksen monimuotoisuusohjelman toimeenpanoon.

Mittari

ETNO toimii foorumina, jonka kautta edistetään vuoropuhelua monimuotoisesta työelämästä ja syrjinnän vastaisesta keskustelusta. ETNO toimii kumppanina työelämän monimuotoisuusohjelman toimenpanossa.

Asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin järjestämällä työpajat ja webinaarit monimuotoisuuden teemalla. Merkittävimmät tulokset toteutettiin Hyvien väestösuhteiden -hankkeen avulla, joka toimii tiiviissä yhteistyössä alueellisten ETNO:n neuvottelukuntien kanssa. Koordinointiresurssien puutteen takia tämä teema jäi kuitenkin vähäisemmälle huomiolle.

3 Työmuodot

Toimikauden aikana ETNO perusti useita määräaikaista työryhmiä käsittelemään ja valmistelevaan tarkemmin määrättyjä aiheita, joihin kiinnostuneet jäsenet saattoivat ilmoittautua. ETNO järjesti myös valtakunnallisia kokouksia ja perinteisiä foorumeita keskustelun ja tiedonvaihdon edistämiseksi. Lisäksi ETNO nimesi edustajansa erilaisiin työ-, asiantuntija- ja valmisteluryhmiin sekä arvioi toimintaansa ja valtioneuvoston asetuksia vuoden 2023 aikana. ETNO:n viestinnän tavoitteena oli tiedottaa etnisten suhteiden kehittymisestä ja moninaisen yhteiskunnan eduista, käyttäen julkisia internet-sivuja ja sosiaalisen median kanavia.

3.1 Valtakunnalliset kokoukset

Valtakunnallinen ETNO kokoontui 16 kertaa toimikauden aikana. Kokouksissa käsiteltiin valmisteilla olevia politiikka- ja lainsäädäntöhankkeita, käynnissä olevia hankkeita, kuultiin väestösuhteiden tilasta ja sen muutoksista sekä käsiteltiin yhteiskunta-aiheita dialogimenetelmien avulla.

Kokouksiin osallistumisessa aktiivisimpia osanottajia olivat järjestöjen ja ministeriöiden edustajat, jotka toivat esille monipuolisia näkemyksiä ja osallistuivat aktiivisesti keskusteluihin sekä päätöksentekoon. Osalla jäsenryhmien edustajista osallistuminen kokouksiin jäi minimaaliseksi ja heidän panoksensa vähäiseksi. Tavoitteena on kasvattaa eduskuntaryhmien osallistumista seuraavalla kaudella.

Lisää tietoa valtakunnallisista kokouksista löytyy [hankeikkunasta](#).

3.2 Työjaoston kokoukset

Valtakunnallisen ETNO:n apuna toimii sen Työjaosto, jonka puheenjohtajana toimii työ- ja elinkeinoministeriön jäsen. Työjaosto pääsääntöisesti valmistelee valtakunnalliset kokoukset ja käsittelee aiheita, joita ei ehditä käsitellä valtakunnallisissa kokouksissa. Työjaosto tekee tarvittaessa päätöksiä tai antaa lausuntoja neuvottelukunnan puolesta.

Työjaoston kokoonpanoa supistettiin edelliseen kauteen verrattuna ja asetettiin kahden vuoden pituisiksi kausiksi; 2020–2022 ja 2022–2024. Tarkoituksena oli arvioida työjaoston työskentelyä toimikauden puolella välissä ja sen perusteella asettaa seuraavaa kaksivuotiskausi.

Työjaosto kokoontui 17 kertaa toimikauden aikana.

3.3 Alatyöryhmät

ETNO asetti 3 alatyöryhmä toimikauden aikana. Alatyöryhmien keskeinen funktio oli lisätä erityisesti järjestöjäsenten mahdollisuuksia osallistua erilaisiin valmistelu- ja asiantuntijatoimintoihin. Alaryhmille annettiin tarkat tehtävät ja velvoite raportoida valtakunnalliselle ETNO:lle niiden toimikauden päättymisen yhteydessä.

3.3.1 Kotoutumisen lainsäädännön seurantatyöryhmä (KLUS) 2021–2023

Etnisten suhteiden neuvottelukunta päätti asettaa Kotoutumisen lainsäädännön uudistamisen seurantatyöryhmän (KLUS), jonka toimikausi oli 17.11.2021–30.9.2023. KLUS ryhmän tehtäviin kuului edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä ETNO:n jäsenten, asiantuntijoiden, puolueiden ja muiden sidosryhmien välillä, erityisesti kotoutumisen lainsäädännön valmistelun aikana. Seurantatyöryhmä koostui 15 jäsenestä, jotka edustivat eri tahoja, kuten järjestöjä, kansalaisjärjestöjä, työmarkkinaosapuolia ja ministeriöitä. KLUS ryhmä kokoontui 8 kertaa sen toimikauden aikana.

KLUS-työryhmä koordinoi ja valmisteli neuvottelukunnan vaikuttamistyötä kotouttamisen lainsäädännön ja kotoutumisen selonteon valmistelun aikana. Työryhmä edisti jäsenten osallistumista kotoutumisen edistämisen koskevan selonteon valmistelun aikana. Selonteon hyödyntämä hallituksen lakiesitys kotoutumisen edistämiseksi annettiin eduskunnalle syksyllä 2022 ja tämä hyväksyttiin helmikuussa 2023. Laki tuli voimaan 1.1.2025.

KLUS-ryhmä järjesti työpajan yhteistyössä Kotoutumisen Kumppanuusohjelman kanssa (2.2.2022), antoi lausuntonsa eduskunnan hallintovaliokunnalle ja kokosi jäsenten näkemyksiä esitettäväksi valtakunnallisen ETNO:n kokouksissa. Syyskuussa 2023 KLUS -ryhmä raportoi työstään valtakunnalliselle ETNO:lle.

3.3.2 ETNO monikieliset suomalaiset ja maahanmuuttaneet yhteiskunnallisina vaikuttajina -työryhmä (MOVA) 2022–2023

Etnisten suhteiden neuvottelukunta asetti MOVA työryhmän ajalle 1.11.2021–31.12.2022 edistämään monikielisten suomalaisten ja maahan muuttaneiden yhteiskunnallista vaikuttamista. Vuoden 2020 lopussa 8 % Suomen väestöstä puhui äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea, mutta he olivat aliedustettuina yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

MOVA -työryhmän tavoitteena oli herättää keskustelua ja lisätä ymmärrystä monikielisten ja maahan muuttaneiden vaikuttamisen esteistä ja ratkaisuista. Työryhmä keskittyi edustukselliseen ja osallistuvaan demokratiaan, demokratiakasvatukseen sekä nuorten yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

MOVA työryhmä laati ja julkaisi **Korjataan maahan muuttaneiden ja monikielisten suomalaisten demokratiavaje**: Työryhmän raportti ja suositukset -asiantuntijaraportin ja suosituksia, jotka kohdennettiin eri yhteiskunnantoimijoille. Annetut suositukset keskittyivät maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten yhteiskunnallisen vaikuttamisen esteiden purkamiseen. Suositukset sisälsivät vaaliviestinnän parantamisen selko- ja monikielisillä viesteillä, puolueiden roolin vahvistamisen vaaliosallistumisessa, viranomaisten toimien lisäämisen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi myös vaalien välillä sekä järjestöjen merkityksen tunnistamisen osallisuuden edistämiseksi. Lisäksi suositeltiin kotoutumiskoulutuksen ja yhteiskuntaorientaation parantamista, lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamista, vihapuheen ja häirinnän torjumista sekä tutkimusperustaisen tiedon lisäämistä. Resursoinnin parantaminen on myös keskeinen suositus, jotta maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten yhteiskunnallisen osallistumisen esteitä voidaan tehokkaasti purkaa.

3.3.3 Kansalaisjärjestöstrategian seurantaryhmä 2024

ETNO:n 12. valtakunnallisessa kokouksessa tehtiin päätös muodostaa erillinen ryhmä, jonka tarkoituksena oli edistää sidosryhmätyötä kansalaisjärjestöstrategian valmistelun ja toimeenpanon aikana. Seurantaryhmään kutsuttiin kiinnostuneet ETNO:n jäsenet valtakunnallisesta ja alueellisesta ETNO:sta, ja siihen toivottiin mukaan erityisesti kansalaisjärjestöjen edustajia, pysyviä asiantuntijoita sekä alueellisten ETNO-neuvottelukuntien jäseniä.

Ryhmän ensimmäinen tapaaminen järjestettiin 14.2.2024 ja se ehti kokoontua 8 kertaa vuoden aikana. Kokoontumisissa käsiteltiin oikeusministeriön valmistelemaa kansalaisjärjestöstrategian luonnosta. Strategian valmistumisen jälkeen seurantaryhmä käsitteli strategian toimeenpanoluonnosta, joka valmistui syksyllä. Toimenpanosuunnitelmasta seurantaryhmä nosti keskeiseksi teemaksi kansalaisyhteiskuntavision muodostamisen.

3.4 Nuorten dialogit rasismista ja häirinnästä 2023–

Alueellisten ETNO:n neuvottelukuntien koordinaattoreiden ehdotuksesta ja sihteeristön koordinoimana ETNO toteutti syyskuussa 2023 dialogisarjan, jossa nuoret ja aikuiset keskustelivat nuorten kohtaamasta rasismista ja häirinnästä sekä niiden vaikutuksista elämäänsä 16 eri paikkakunnalla. Dialogien yhteenvedossa kuvataan nuorten vakavia kokemuksia rasismista ja sen arkipäiväistymisestä heidän elämässään, korostaen tapoja, joilla rasismi ilmeni ja vaikutti heidän tulevaisuudenuskoon. Yhteenveto korosti rasismien vaikutusten tiedostamisen tärkeyttä sekä yhteisen vastuun kantamista sekä sisälsi toimenpide-ehdotuksia yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi ja rasismiin puuttumiseksi.

21.12.2023 annetussa raportin suosituksissa korostetaan koulujen ja oppilaitosten aikuisten vastuuta puuttua rasismiin ja kiusaamiseen sekä tarjota heille koulutusta rasismista ja sen käsittelemisestä. Eri taustoista tulevien nuorten ryhmäyttäminen keskenään on tärkeää. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi kunnissa järjestettävän kaveritoiminnan avulla. Nuorille tarjotaan sekä ammatillista ohjausta että vertaistukea rasismien kokemusten käsittelyyn. Heitä myös tiedotetaan aiheesta aktiivisesti. Työpaikat puuttuvat syrjiviin käytäntöihin rekrytoinnissa ja työyhteisöissä. Aikuisten tulee myös kuunnella nuorten toiveita ja tarjota heille konkreettisia neuvoja tavoitteiden ja unelmien saavuttamiseksi.

Nuorten dialogitoimintaa jatkettiin vuoden 2024 kevään aikana uusilla dialogeilla. Näitä järjestettiin paikkakunnilla, joita ei ollut mukana edellisen vuoden syksyn dialogeissa. Dialogien tuloksia hyödynnetään jatkokeskusteluissa nuorten ja paikallisten päättäjien kesken. Nuorten dialogeja jatketaan seuraavalla ETNO:n kaudella 2025–2029.

3.4.1 Nuorten ja päättäjien keskustelut 2024–

Nuorten dialogisarjan tuloksena on järjestetty jatkokeskustelutilaisuuksia, joihin on pyydetty mukaan dialogeihin osallistuneita nuoria ja paikallisia päättäjiä eri sektoreista. Ensimmäiset keskustelut järjestettiin lokakuussa ja niiden tarkoituksena oli valmistella konkreettisia toimintaehdotuksia, joiden avulla voidaan puuttua ja torjua nuorten kokemia rasismia ja syrjintää paikkakuntakohtaisesti. Keskustelut järjestettiin 4 eri paikkakunnalla vuoden 2024 aikana.

Keskusteluja jatketaan seuraavalla ETNO:n kaudella 2025–2029.

3.5 Asiantuntijatyö

ETNO:n tehtävänä on asetuksen mukaan toimia asiantuntijaelimenä antamalla lausuntoja sekä tekemällä esityksiä ja aloitteita maahanmuutto-, kotouttamis- ja yhdenvertaisuuspolitiikan eri osa-alueiden kehittämiseksi. Asiantuntijatyötä toteutettiin toimikaudella seuraavien toimintojen avulla:

3.5.1 Lausunnot

Laajan toimintamandaatin takia ETNO:lta pyydettiin lukuisia lausuntoja toimikauden aikana. Käytännön syistä ja aikatauluhaasteiden takia lausuntojen antaminen oli välillä haastavaa. Sihteeristö on ollut kuultavana erilaisissa työryhmissä ja komiteoissa. Seuraavat lausunnot annettiin toimikauden aikana:

Taulukko 1. Etnisten suhteiden neuvottelukunnan lausunnot ja kuulemiset kaudella 2020–2024

Päivämäärä	
27.4.2020	Sihteeristön valmisteleva lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta
17.12.2020	Kotoutumisen sanastoa koskevan sanaston kommentit (Työ- ja elinkeinoministeriö)
12.1.2021	Sihteeristön kommentit YK: Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus; Suomen yhdistetty 24.–26. määräaikaisraportti

Päivämäärä

29.11.2021	MOVA -työryhmän lausunto: maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman (OPS) perusteet
18.6.2021	Sihteeristön kuuleminen: OSCE Chairperson-in-Office on Combating Antisemitism, Intolerance and Discrimination against Muslims
21.2.2022	Kotoutumisen lainsäädännön uudistamisen seurantatyöryhmän (KLUS) lausunto hallituksen eduskunnalle annettavasta lakiesityksestä kotoutumisen edistämisestä.
21.2.2022	Kotoutumisen lainsäädännön uudistamisen seurantatyöryhmä (KLUS) lausunto Valtioneuvoston selontekoon kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista.
15.8.2022	Työjaoston antama (ETNO) lausunto luonnoksesta valtioneuvoston demokratiapoliittiseksi periaatepäätökseksi.
7.2.2023	KLUS työryhmän antama (ETNO) lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.
10.8.2023	Sihteeristön valmisteleva lausunto valtioneuvoston tiedonantoa rasismista ja yhdenvertaisuudesta.
11.3.2024	ETNO:n järjestöjen lausunto: luonnos hallituksen esitykseksi kansalaisuuslain muuttamisesta, vaihe 1
18.4.2024	Sihteeristön kommentit: Implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities.
29.10.2024	Sihteeristön kuuleminen: Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastainen komissio (ECRI).
22.11.2024	Työjaoston antama lausunto luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi.

3.5.2 Kannanotot

Peräänkuulutus turvallisista kuntavaaleista 2021.

Toimikauden aikana annettiin kaksi kannanottoa. Ensimmäinen niistä annettiin kuntavaalien yhteydessä vuonna 2021, jossa ETNO:n jäsenjärjestöt tuomitsivat kaikki rasismien muodot ja vaativat, että vastuussa olevat viranomaiset, vaalivirkailijat ja poliittiset puolueet tuomitsevat ja sanoutuvat irti kaikesta rasismista, vihasta ja syrjinnästä vuoden 2021 kuntavaaleissa.

Kannanotto myötätunnon puolesta rasismia vastaan 2022

Toimikauden toinen kannanotto annettiin Ukrainan sodan syttymisen jälkeen. Venäjänkielisen väestön tilan kuulemisen jälkeen ETNO teki puheenjohtajan esityksellä päätöksen antaa julkinen kannanotto, jossa tuomittiin kaikki rasismi, vihapuhe ja häirintä, jotka kohdistuivat venäläistaustaisiin, venäjänkielisiin ja entisen Neuvostoliiton alueelta muuttaneisiin ihmisiin Suomessa. Kannanotossa muistutettiin, että Venäjän armeijan hyökkäys Ukraina oli Venäjän valtiojohdon määräys, eikä Suomessa asuvia venäläistaustaisia ihmisiä voitu syyllistää Ukrainan tilanteesta. Tärkeintä siinä hetkessä oli tukea Ukrainaa ja ukrainalaisia Suomessa.

3.5.3 Työpajat

Lausuntojen antamisen lisäksi jäsenten osallistumista politikan ja lainsäädännön kehittämiseen edistettiin järjestämällä työpajoja ja kuulemistilaisuuksia. Näitä järjestettiin yhteistyössä ministeriöiden, virastojen ja aluehallinnon kollegoiden kanssa.

Taulukko 2. Etnisten suhteiden neuvottelukunnan järjestämät työpajat 2020–2024

Päivämäärä	
22.4.2021	ETNO ja Kumppanuusohjelman työpaja osallisuuden edistämisestä. Työpajassa pohdittiin mm. miten saamme eri toimijat kumppaneiksi mukaan ETNO:n toimintaan ja verkostoon. Tulokset hyödynnettiin toimikauden suunnitelman valmisteluihin.
15.6.2021, 16.6.2021 ja 17.6.2021	ETNO:n toimintasuunnitelman valmistelemisen yhteydessä järjestettiin 3 työpajaa, joissa käsiteltiin toimintasuunnitelmaan lisättäviä teemoja: Hyvä kotoutuminen, Monikieliset kuntalaiset ja maahanmuuttaneet aktiivisina vaikuttajina yhteiskunnassa ja Elinvoimaisen maahanmuuttaja- ja monikulttuurijärjestökentän tukeminen.
22.2.2022	ETNO, yhteistyössä valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön kanssa, järjesti työpajan, jossa kuultiin ja keskusteltiin valtionavustustoiminnan kehittämishankkeesta sekä valtioavustuksista ja niiden kehittämisestä.
6.4.2022	ETNO ja KANE yhteiskahvit järjestettiin kuulemaan järjestöjen näkemyksiä kansalaisyhteiskunnan ja ministeriön yhteistyöstä ja ideoimaan yhdessä, miten tätä yhteistyötä voidaan kehittää paremman kuulemisen mahdollistamiseksi.

Päivämäärä

28.11.2023	Sihteeristö ja osa jäsenjärjestöjen edustajista osallistuivat ensimmäiseen pääministerin pyöreän pöydän keskusteluun, jossa keskusteltiin rasismisista ilmiönä ja sen torjumisesta yhteiskunnassa.
28.11.2023	Työ- ja elinkeinoministeriö ja ETNO:n sihteeristö järjestivät keskustelutilaisuuden, jossa keskusteltiin Valtion kotoutumisen edistämishankkeesta vuosille 2024–2027.
15.2.2024	Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki (KYT) ry ja Paremmiin Yhdessä ry järjestivät keskustelutilaisuuden kansalaisjärjestöstrategiasta ja siihen ehdotetuista pääkohdista.

3.5.4 Hankkeet

3.5.4.1 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (2020–2022)

ETNO:n tehtäviin kuuluu tehdä aloitteita etnisiä suhteita koskeviksi selvitys- ja kehittämishankkeiksi sekä osallistua niihin. Toimikauden aikana tiivistä yhteistyötä tehtiin Hyvien väestösuhteiden pilottihankkeen (2021–2023) kanssa, joka koordinoitiin Uudenmaan ELY-keskuksesta käsin. Yhteistyössä alueellisten ETNO:n neuvottelukuntien kanssa hankkeen aikana järjestettiin tiedonkeruutilaisuudet eri kielillä ja laadittiin alueelliset väestösuhteiden edistämissuunnitelmat.

3.5.4.2 Hyvät väestösuhteet pakolaisia vastaanottavissa kunnissa ja alueilla: Osallisuutta rakenteisiin vuorovaikutuksen kautta! -hanke (HVS-hanke 2023–2025).

Pilottihankkeen jatkeeksi ja AMIF -ohjelman rahoituksella asetettiin HVS-hanke 2023–2025. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa hyvien väestösuhteiden edistämistä osana kotoutumista edistävää työtä valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Jatkohankkeen aikana vahvistettiin väestösuhteiden edistämistyötä alueilla yhteistyössä alueellisten ETNO:n neuvottelukuntien kanssa.

3.5.5 Seminaarit

Sihteeristön resurssien puutteen vuoksi päätettiin jättää perinteiset ETNO -foorumit järjestämättä tällä toimikaudella. Sen sijaan järjestettiin pienimuotoisempia seminaareja ja webinaareja, joissa madallettiin jäsenten osallistumisen kynnystä.

3.5.5.1 Monikieliset yhteiskunnallisina vaikuttajina -työryhmän (MOVA) raportin luovutustilaisuus 15.6.2022

Tilaisuudessa asiantuntijat kertoivat maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten, asukkaiden ja nuorten yhteiskunnallisen vaikuttamisen esteistä sekä esittelivät ratkaisuja niiden purkamiseksi. Verkkotilaisuus oli avoin kaikille kiinnostuneille. Raportti ja suositukset oli suunnattu erityisesti viranomaisille, puolueille ja päätöksentekijöille.

3.5.5.2 KUKAAN EI SYNNY VIHAAMAAN: Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä. Yhteenvetoraportin julkaisutilaisuus 21.12.2023

Tilaisuudessa kuultiin nuorten ajatuksia ja kokemuksia rasismista sekä rasismin vaikutuksista heidän tulevaisuuteensa. Osallistujat pääsivät seuraamaan nuorten, asiantuntijoiden ja päättäjien yhteistä dialogia siitä, millaisia toimia rasismin torjumiseksi tulisi nyt tehdä. Raportin toimenpidesuositukset haastoivat kaikkia organisaatioita, yhteisöjä ja yksilöitä aktiivisesti puuttumaan rasismiin.

3.5.5.3 Webinaari: Työelämän monimuotoisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen alueellisesti 29.10.2024

Yhteistyössä HVS -hankkeen kanssa järjestettiin valtakunnallinen webinaarutilaisuus, jossa käsiteltiin eri alueiden toimintoja työelämän monimuotoisuuden ja syrjimättömyyden edistämiseksi Itä-Suomesta ja pääkaupunkiseudulta. Tavoitteena oli jakaa tietoa ja parhaita käytäntöjä, tarjota esimerkkejä toimista, luoda keskustelutilaa ja löytää keinoja edistää syrjimättömyyttä yhteistyössä työnantajien kanssa. Tilaisuus oli suunnattu kaikille tahoille, jotka työskentelevät syrjimättömyyden puolesta tai ovat siitä kiinnostuneita. Tilaisuudessa korostettiin alueellisen toiminnan merkitystä osana laajempaa hyvien väestösuhteiden edistämistyötä.

3.5.6 Jäsenet asiantuntijana ulkopuolisissa ryhmissä

Toimikauden aikana ETNO on edistänyt eri ryhmien osallistumista nimittämällä edustajiansa seuraaviin työryhmiin:

- Kansallinen rasismien vastainen ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelma (OM 2019–2023)
- Oikeus oppia – koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmään (OKM 2020–2022)
- Digi Arkeen -neuvottelukunta (VM 2020–2023)
- Kielipoliittisen ohjelman valmisteluryhmä (OM 2021)
- Suomen kielen selvityshenkilön ohjausryhmä (OM 2022–2024)
- Maahanmuuttotustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelman ohjausryhmä (OKM 2022–2024)
- Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston AMIF seurantakomitea (SM 2015-)
- Järjestöjen valtionavustustoimintaa kehittävän työryhmä (VM 2022–2023)
- Kansalaisyhteiskuntastrategian työryhmä (OM 2023–2024)

3.5.7 ETNO:n järjestöjen antamat ehdotukset hallituksen ohjelmaan

ETNO:n 7. kokouksessa 10.10.2022 keskusteltiin ja hyväksyttiin puolueille ja ministeriöille annettavat järjestöjen ja alueellisten ETNO:jen ehdotukset tulevalle hallitukselle vuosille 2023–2027. Ehdotuksissa korostettiin kotoutumisen ja maahanmuuttopolitiikan uudistamisen loppuun saattamista, hyvien väestösuhteiden edistämistä, rasismia ja syrjintää vastaan toimimista, monikielisen vaaliviestinnän parantamista, maahan muuttaneille suunnatun yhteiskuntaorientaation järjestämistä sekä järjestöjen toimintaedellytysten parantamista ja hybridirahoitusmallien hyödyntämistä. Lisäksi puolueiden ja ministeriöiden tulisi osallistua väestösuhteiden politiikan kehittämiseen ja huomioida väestösuhteita koskevia tavoitteita omissa suunnitelmissa. Hallituksen tulisi laatia työelämän monimuotoisuusohjelma moninaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi työmarkkinoilla. Tämän lisäksi työsyryjinnän vastuuviranomaisten asemaa ja roolia tulisi selkeyttää. Maahan muuttaneiden tutkintojen tunnistamisjärjestelmää tulisi kehittää ja nopeuttaa.

4 Toiminnan ja rakenteen arviointi

ETNO:n toiminnan ja rakenteen arviointi toteutettiin toimikauden loppuvaiheessa vuonna 2024. Arviointi suoritettiin kahdessa vaiheessa: ensin arvioitiin alueellisten ETNO:jen rakenne ja toimikauden aikainen toiminta, jonka jälkeen arvioitiin valtakunnallisen ETNO:n toiminta. Alueellisten ETNO:jen arviointi toteutettiin ulkopuolisen asiantuntijan avulla, kun taas valtakunnallinen arviointi koordinoitiin sihteeristön toimesta ja toteutettiin Webropol-kyselyn avulla.

4.1 Kohti vaikuttavampaa ja vahvempaa alueellista ETNO:a: Selvitys alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien nykytilasta ja tulevaisuudesta (2024)

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien (Alue-ETNO:t) nykytilannetta ja kehittämistarpeita. Dokumenttianalyysin, haastatteluiden, ryhmäkeskustelun ja kyselyn (n=172) avulla selvitettiin ETNO:jen toimintaympäristöä.

Alueellisten ETNO:jen tarkoitus ja tehtävät, kuten vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen sekä etnisten suhteiden seuranta, koettiin tärkeinä. Kyselyyn vastanneista enemmistö koki väestöryhmien välisen asenneilmapiirin neutraaliksi tai hyväksi, mutta maahanmuuttajataustaisten äänen kuuluminen nähtiin heikompana. Kehittämistarpeina korostettiin erityisesti yhteistyön tiivistämistä alueellisten ja valtakunnallisen ETNO:n välillä.

Selvityksen yhteydessä annetuissa suosituksissa nähtiin tärkeäksi seuraavat seikat:

- Fokuksen terävöittäminen siten, että alueellisten ETNO:jen työ tulee kohdentaa entistä terävämmiin määrittelemällä yhteisiä painopisteitä, erityisesti hyviä väestösuhteita, vuoropuhelua ja eri etnisten ryhmien osallisuuden edistämistä.
- Vahvempi ohjaus ja koordinaatio: Valtakunnallisen ohjauksen ja koordinaation vahvistaminen nähdään tarpeellisena, jotta toiminta olisi yhtenäisempää ja alueellisia ETNO:ja voidaan tukea tehokkaammin yhteisesti määritellyn suunnan toteuttamisessa.
- Työnjaon ja roolituksen kehittäminen: Valtakunnallisen ETNO:n tulisi keskittyä asiantuntijarooliin, kun taas alueelliset ETNO:t edistävät vuoropuhelua ja yhteistyötä.
- Maahanmuuttaneiden ja eri etnisten ryhmien edustuksen lisääminen: Alueellisten ETNO:jen kokoonpano tulisi tehdä monipuolisemmaksi ja sen tulisi edustaa paremmin koko ajan moninaistuvaa väestöä Suomessa.
- Toiminnan maantieteellinen kattavuus: Alueellisten ETNOjen toiminnan tulee kattaa laajemmin maantieteelliset alueet ja tukea paikallisia toimijoita. Resurssien realistisuus ja vapaaehtoisten työpanoksen mobilisointi ovat olennaisia.
- Valtioneuvoston asetuksen (ETNO:sta) (771/2015) jatkotarkastelutarpeet: Jatkossa tulee arvioida, missä määrin asetuksessa keskitytään maahanmuuttajiin verrattuna koko väestöön ja etnisten ryhmien välisiin suhteisiin.

4.2 Valtakunnallisen ETNO:n loppuarviointikysely

Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa ETNO:n jäsenistön näkemyksiä neuvottelukunnan toiminnasta ja kehitystarpeista toimikaudella 2020–2024. Tavoitteena oli selvittää, kuinka onnistuneena jäsenet kokivat toimikauden toiminnan ja työskentelytavat sekä kuinka näitä tulisi kehittää jatkossa. Lisäksi kysely pyrki selvittämään jäsenistön kokemuksia omasta sitoutuneisuudestaan ja vaikutusmahdollisuuksistaan ETNO:n toimintaan kyseisen toimikauden aikana.

Ehdotukset ETNO:n työskentelytapojen kehittämiseksi sisältävät muun muassa toiveita konkreettisempien tavoitteiden asettamisesta sekä resurssien tehokkaasta käytöstä. Lisäksi toivottiin yhteistyön ja synergian tiivistämistä poliittisten puolueiden ja alueellisten ETNO-ryhmien välillä, järjestöjen osallistumisen edistämistä ja kokousten työskentelytapojen parantamista. Myös ETNO-foorumin palauttamista

pidettiin tärkeänä. Näiden lisäksi katsottiin hyödylliseksi, että jatkossa teemojen määrää vähennetään, jotta saavutetaan konkreettisia tuloksia. Sisäisen ja ulkoisen viestinnän parantaminen nähtiin olennaisena osana kehitystyötä.

ETNO:n tehtävistä tärkeimmäksi nähtiin vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen maahan muuttaneiden, etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välillä. Saaduissa vastauksissa todettiin *”Toimiva dialogi eri väestöryhmien välillä on tehokkain tapa edistää yhteiskunnallista rauhaa ja vähentää vastakkainasettelua. Jatkossa tähän on panostettava entistä enemmän.”*

2020–2024 toimikauden teemoista merkittävimäksi nähtiin hyvien väestösuhteiden edistäminen. Saaduista vastauksista hyvien väestösuhteiden edistäminen koetaan erittäin tärkeänä. Myönteiset väestösuhteet toimivat avaimena ja keinona saavuttaa useita muita yhteiskunnallisia tavoitteita. Hyvät väestösuhteet tukevat kotoutumista ja osallisuutta, edistävät työelämän moninaisuutta ja vähentävät rasismia, syrjintää sekä vastakkainasettelua. Hyvät väestösuhteet ovat edellytyksenä turvalliselle ja toimivalle yhteiskunnalle, ja ne mahdollistavat monikielisten suomalaisten sekä maahanmuuttaneiden äänten kuulumisen yhteiskunnassa. Kokonaisuudessaan hyvien väestösuhteiden edistäminen on oleellisin osa ETNO:n työtä ja sen tavoitteiden saavuttamista.

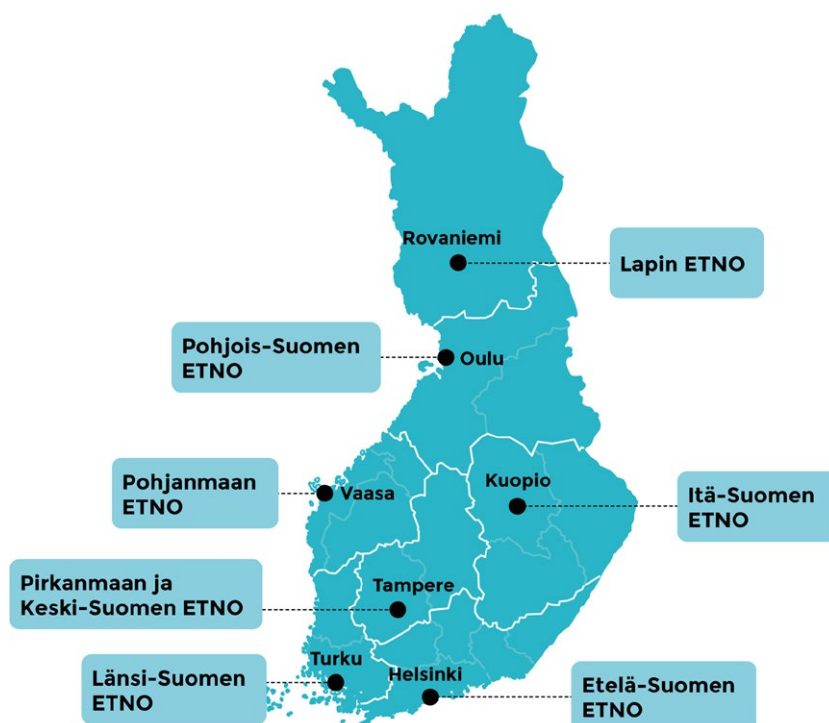
Vaikka monet vastaajista olivat tyytyväisiä toimikauteen ja toimintatapoihin, palautetta annettiin puolueiden passivisuudesta, alueellisten ETNO:n neuvottelukuntien irrallisuudesta ja uskontoaiheiden puutteesta.

5 Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat

Alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toiminnasta ja kokoonpanosta säädetään etnisten suhteiden neuvottelukunnan asetuksen (771/2015) 5 §:ssä.

Asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaisesti neuvottelukunnan apuna toimii seitsemän etnisten suhteiden alueellista neuvottelukuntaa (ETNO). Alueellisten neuvottelukuntien asettamisesta ja toiminnan koordinoinnista on vastannut seitsemän ELY-keskusta⁶.

Kuva 1. Alueelliset etnisten suhteiden neuvottelukunnat

⁶ Koodinoivat ELY-keskukset eli Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset: Uudenmaan ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Lapin ELY-keskus.

Seitsemän alueellista etnisten suhteiden neuvottelukuntaa kokoaa yhteen 234 ihmistä, joista jokainen edustaa neuvottelukunnassa organisaatioita ja yhteisöjä:

- 7 koordinoinnista vastaavaa ELY-keskusta, 15 ELY-keskusaluetta mukana toiminnassa.
- 7 puheenjohtajaa ja 7 varapuheenjohtajaa.
- 87 organisaatiota jäsenenä, joilla lisäksi varajäsenet.
- 31 pysyvää asiantuntijaa.
- 44 maahanmuuttaneita edustavaa yhdistystä jäsenenä ja 3 yhdistystä asiantuntijana.
- 25 kuntaa tai kaupunkia.
- 6 maahanmuuttaja- tai monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntaa.
- Lisäksi mukana on aluehallintovirastoja, työelämän osapuolia, oppilaitoksia, tutkijoita ja hyvinvointialueita.

5.1 Alueellisten etnojen toiminta 2020–2024

Toimikausi 2020–2024 käynnistyi alkusyksystä 2020 koronapandemiasta johtuen poikkeustilanteessa. Alueellisten neuvottelukuntien kokoukset ja tilaisuudet siirtyivät verkkoon, mikä vähensi tärkeää kasvokkain tapahtuvaa tutustumista ja vaikutti osaltaan toimikauden aktiivisuuteen. Toisaalta etätyöskentelyn nähtiin myös positiivisena ja se mahdollisti kokouksiin osallistumisen helposti usealta paikkakunnalta.

Toimikaudella 2020–2024 alueellisten etnojen toiminnassa keskityttiin hyvien väestösuhteiden⁷ edistämiseen alueellisesti. Kukin alueellinen etno valitsi vuosittaisen painopisteensä ja tavoitteensa itse, alueellisista ja paikallisista lähdökohdistaan käsin.

⁷ Hyvien väestösuhteiden viitekehyksen neljä elementtiä ovat asenneilmapiiri, turvallisuuden tunne, vuorovaikutus, osallistuminen.

Kuva 2. Hyvien väestösuhteiden viitekehys ja osa-alueet

Alueellisten etnojen toiminta oli jäsentensä näköistä. Osa alueellisista neuvottelukunnista panosti enemmän asiantuntijavaikuttamiseen ja osalle neuvottelukunnista merkityksellisempää oli konkreettinen toiminta ja tekeminen.

- **Toimikaudella järjestettiin yhteensä 92 alueellisten etnojen varsinaista kokousta.** Kokousten tarkoituksena oli vaihtaa tietoa ajankohtaisista asioista, suunnitella toimenpiteitä ja tutustua.
- Lisäksi toimikaudella järjestettiin lukuisia työryhmien, tehotiimien ja suunnitteluryhmien kokouksia ja työpajoja.
- **Toimikaudella järjestettiin 56 alueellisten etnojen koordinaattoreiden kokousta, tilaisuutta.** Tarkoituksena oli koordinoita alueellisten etnojen toimintaa ja taloutta, vaihtaa hyviä käytäntöjä ja kehittää toimintaa.
- **Osa alueellisista etnoista toimi asiantuntijana:** Muun muassa keskusteluilla ja kannanotoilla pyrittiin vaikuttamaan rakenteisiin (työllisyys- ja kotoutumispalveluiden siirto kuntiin, maahanmuuttaneet uusien hyvinvointialueiden asukkaina ja asiakkaina).
- **Osa alueellisista etnoista panosti konkreettiseen tekemiseen:** Tavoitteena oli lisätä tietoa ja vaikuttaa muun muassa myönteisiin asenteisiin, sekä lisätä maahanmuuttaneiden ja monikielisten vaaliosallistumista (tapahtumat, Etno-kahvilat, oppaat, vaalipaneelit).

- **Kaikki alueelliset etnot lisäsivät tietopohjaa rasismista (nuorten dialogit) ja hyvistä väestösuhteista** (HVS tiedonkeruutilaisuudet). Tietoon pohjautuen suunniteltiin ja toteutettiin jatkotoimenpiteitä.
- **Kaikki alueelliset etnot järjestivät dialogeja.** Tämä lisäsi osallistujien yhteistä ymmärrystä nuorten kohtaamasta rasismista.
- **Kaikki alueelliset etnot toteuttivat toimenpiteitä, joilla edistettiin hyviä väestösuhteiden konkreettisesti.**

5.2 Alueellisten etnojen hyvät käytännöt

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) toteutti syyskuussa 2023 neuvottelukuntien yhteisen **dialogiproessin nuorten kohtaamasta rasismista**. Dialogiproessin tavoitteina oli lisätä nuorten, viranomaisten ja päättäjien yhteistä ymmärrystä rasismista, kerätä valtakunnallista tietoa rasismin ja häirinnän vaikutuksista nuorten elämään sekä vaikuttaa kerätyllä tiedolla ja edistää toimia puuttua rasismiin.

Alueelliset etnot vastasivat paikallisista dialogeista, joita järjestettiin 16 eri paikkakunnalla ympäri Suomea. Dialogeista julkaistiin valtakunnallinen [yhteenaveto-raportti](#)⁸, jossa kuvataan nuorten kokemuksia rasismista. Raportti sisältää nuorten toimenpide-ehdotukset rasismiin puuttumiseksi. Vuonna 2024 alueelliset etnot jatkoivat työtä järjestämällä nuorten dialogeja uusilla paikkakunnilla sekä järjestämällä dialogisia keskusteluja paikallisten päättäjien kanssa. Päättäjakeskustelujen tavoitteena oli sitouttaa päättäjiä ja edistää toimenpiteitä rasismiin puuttumiseksi paikkakunnalla. Lisäksi alueellisissa etnoissa toteutettiin myös muita toimia: kartoitettiin sivistystoimen näkemyksiä rasismista ja toteutettiin materiaaleja rasismiin puuttumisen tueksi yläkouluissa.

Nuorten dialogit rasismista olivat merkittävä yhteinen ponnistus myös valtakunnallisen ja alueellisten etnojen yhteistyön ja toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta. Toimintatapaa on tarkoitus jatkaa ja kehittää toimikaudella 2025–2029.

Uudenmaan ELY-keskuksessa koordinoitiin kahta valtakunnallista **hyvien väestösuhteiden edistämisen (HVS) hanketta**⁹, joita toteutettiin vuosina 2021–2024 yhteistyössä alueellisten etnojen kanssa. Alueellisten neuvottelukuntien järjestöt toteuttivat hankkeessa omakielisiä tiedonkeruutyöpajoja. Onnistumisen kannalta

8 Henttonen, E.; Kareinen, J. (2023). "Kukaan ei synny vihaamaan". [Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä](#). Oikeusministeriön julkaisuja 2023:34.

9 Uudenmaan ELY-keskus. [Hyvien väestösuhteiden -hanke](#). Viitattu 21.11.2024.

keskeistä oli, että järjestöiltä voitiin ostaa työpajojen järjestäminen. Tiedonkeruutyöpajoista saatiin tietoa väestöryhmittäin hyvien väestösuhteiden tilasta ja tarvittavista toimenpiteistä eri paikkakunnilla ja alueilla. Tiedonkeruutyöpajojen pohjalta hankkeessa laadittiin alueelliset hyvien väestösuhteiden edistämisen toimintasuunnitelmat, joiden toimeenpanoon alueellisten etnojen jäsenet osallistuivat.

5.3 Toiminnan tukeminen ja koordinointi

Oikeusministeriö ja valtakunnallisen etnon sihteeristö on vastannut alueellisten neuvottelukuntien toiminnan tukemisesta muun muassa järjestämällä säännöllisesti alueellisen etnojen koordinaattoreiden kokouksia, osallistumalla mahdollisuuksien mukaan alueellisten etnojen kokouksiin, sekä vastaamalla määrärahojen myöntämisestä ja seurannasta alueellisten etnojen toimintaan.

Kokoukset ja muut tilaisuudet:

- Alueellisten etnojen koordinaattorikokoukset: yhteensä 31 kokousta.
- Kolme alueellisen toiminnan kehittämispäivää koordinaattoreille (2021, 2022, 2024).
- Jokaisen toimintavuoden alussa kokoukset alueellisista painopisteistä ja suunnitelmista: yhteensä 10 kokousta.
- Erätauko-menetelmä osallistujalle: 3 dialogia (2022, 2023)
- Erätauko-menetelmä vetäjälle: 2 koulutusta (2022)
- Nuorten etnodiialogien infotilaisuudet: 4 tilaisuutta (2023). Lisäksi vuonna 2024 järjestettiin päättäjätalaisyksien tueksi taustakeskusteluja.
- Alueellisten etnojen valtakunnallisen etnon sihteeristö osallistui kunkin alueellisen etnon toimintavuoden ensimmäisiin kokouksiin: noin 35 kokousta.
- Toimikaudella 2020–2024 alueelliset etnot järjestivät yhteensä 92 kokousta. Resurssisyistä valtakunnallisen etnon sihteeristön osallistuminen kaikkiin alueellisten etnojen kokouksiin ei ollut mahdollista.

5.4 Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Vuonna 2024 alueellisten neuvottelukuntien toiminasta suoritettiin ulkopuolinen nykytilan arviointi¹⁰. Arvioinnissa nostettiin esiin myös keinoja neuvottelukunnan toiminnan kehittämiseksi ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Seuraavalla toimikaudella 2025–2029 alueellisten etnojen kokoonpanoissa jätöminnassa huomioidaan seuraavat asiat:

- Parannetaan maahanmuuttaneiden ja etnisten vähemmistöjen edustavuutta neuvottelukunnan kokoonpanossa. Parannetaan äänen kuulumista neuvottelukunnan toiminnassa.
- Laajennetaan toiminnan alueellisuutta ja paikallisuutta. Lisätään paikallista toimintaa. Huomioidaan eri paikkakunnat ja ELY-keskukset (tulevat Elinvoimakeskukset) alueellisten etnojen kokoonpanoissa.
- Priorisoidaan toimintaa tärkeimpiin teemoihin. Huomioidaan priorisoinnit myös neuvottelukunnan kokoonpanossa.
- Tiivistetään valtakunnallisen ja alueellisten etnojen yhteistyötä muun muassa yhteisillä painopisteillä, tavoitteilla ja toimenpiteillä.

5.5 Etelä-Suomen alueellinen etno

Uudenmaan ELY-keskus asetti Etelä-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 5.8.2020–4.8.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Uudenmaan ELY-keskus ja pääpaikkakunta on Helsinki.

Toimialueeseen kuuluvat ELY-keskusalueet ja keskeiset kaupungit:

- **Uudenmaan ELY-keskus:** pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa), Itä-Uusimaa (Porvoo), Keski-Uusimaa (Järvenpää) ja Länsi-Uusimaa (Kirkkonummi)
- **Hämeen ELY-keskus:** Kanta-Häme (Hämeenlinna), Päijät-Häme (Lahti)
- **Kaakkois-Suomen ELY-keskus:** Kymenlaakso (Kotka, Kouvola), Etelä-Karjala (Lappeenranta)

10 Owl Group Oy (2024). Kohti vaikuttavampaa ja vahvempaa alueellista Etnoa : [Selvitys alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien nykytilasta ja tulevaisuudesta](#). Oikeusministeriön julkaisu 2024:15.

5.5.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.5.1.1 Painopisteet

- Hyvien väestösuhteiden edistäminen (2020)
- Hyvien väestösuhteiden edistäminen (2021)
- Työelämän etnisen monimuotoisuuden edistäminen (2022)
- Yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen, erityispainotuksena nuoret (2023)
- Opettajien ja koulun muun henkilökunnan puuttuminen rasismiin (2024)

5.5.1.2 Hyvien väestösuhteiden edistäminen: Ostopalvelut yhdistyksiltä (2020)

Vuonna 2020 johtuen koronapandemiasta neuvottelukunta asetettiin poikkeus-tilanteessa. Syksyllä 2020 järjestöiltä ostettiin seuraavat toiminnot:

- Suomen Somalialaisten liitto toteutti yhdessä tapahtuman Diakonissalaitoksen kanssa. Tavoitteena luoda vuoropuhelua eri ikäisten ja eri etnisten ryhmien välille ja puuttua ilmenneisiin häiriötilanteisiin. Tapahtumassa vuosaarelaiset tutustuivat toisiinsa, eri väestöryhmien välinen viestintä parani esimerkiksi perustetun Whatsapp-ryhmän kautta ja erityisesti eri taustoista tulevat äidit tekevät jatkossa yhteistyötä alueella.
- Inkerikeskus ry toteutti kumppaneidensa kanssa monimuotoisen liikuntatapahtuman. Tavoitteena lisätä eri väestöryhmien välistä vuorovaikutusta.
- Think Africa ry ja SAK toteuttivat yhdessä työelämän syrjäytäkysymyksiin liittyviä tilaisuuksia (3 kpl).
- Irakin naisten yhdistys ry toteutti yhdessä Miesakit ry:n kanssa maahan muuttaneille miehille keskusteluryhmän, jonka pääpaino oli työelämässä.
- Soome Eesti Noored ry järjesti Helsingin kaupungin tapahtumatorilla nuorille suunnatun tapahtuman. Tarkoituksena oli antaa työelämässä syrjintää kokeneille nuorille ääni ja jakaa asiantuntijoiden neuvoja syrjinnän ehkäisemiseksi.

5.5.1.3 Hyvien väestösuhteiden edistäminen (2021)

Vuonna 2021 Etelä-Suomen etno oli mukana Seta ry:n vetämässä Meistä – About us -hankkeessa, jonka tavoitteena oli lisätä tietoisuutta moniperusteisesta syrjinnästä Suomessa. Hankkeessa hyödynnettiin taiteen soveltavaa käyttöä (valokuvanäyttely) ja näyttelyitä järjestettiin paneelikeskustelujen ohella ympäri Suomea yhteistyössä muiden alue-etnojen kanssa. Yhteistyötä tehtiin myös Suomen Viron suurlähetystön kanssa, ja hankkeen valokuvanäyttelyt olivat näkyvillä Tallinnassa sekä Rakveressä. Hankkeen rahoitus tuli oikeusministeriön ideakilpailusta.

Monikulttuurikeskus Saaga hankki yhteistyökumppaneidensa kanssa kaksi videota kohderyhmänä Kotkan, Lappeenranta ja Kouvolan kuntien valtuutetut sekä muut sidosryhmät. Teemana oli suomen kielen tärkeys kotoutumisessa sekä maahanmuuttaneiden yrittäjäyys Suomessa.

Hämeenlinnan kaupunki toteutti yhdessä Heinolan ja Jyväskylän sekä Hämeen Setlementin kanssa kaksi tapahtumaa, joiden tavoitteena oli edistää kantasuomalaisten ja maahanmuuttaneiden vuorovaikutusta taiteen avulla. Lisäksi kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja.

Soome Eesti Noored ry järjesti Espoon alueella toimiville järjestöille verkostokahvilan. Tavoitteena oli keskustella järjestöjen nuorille suunnatusta toiminnasta sekä järjestöjen vaikuttamistoiminnasta ja saada sitä kautta monikielisten nuorten ääntä paremmin kuuluviin.

Irakin naisten yhdistys ry toteutti tiiviissä yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen ja muiden kumppaneiden kanssa arabian- ja venäjänkieliset keskustelutilaisuudet ”Miten sanoilla voidaan edistää yhdenvertaisuutta?” Helsingissä. Tilaisuuksiin osallistuneet maahanmuuttaneet saivat tietoa omalla äidinkielellään kotoutumisen sanastosta ja pääsivät pohtimaan sanojen merkityksiä omista näkökulmistaan. Sanaston tuottaja (työ- ja elinkeinoministeriö) sai maahanmuuttaneilta tietoa, miten he näkevät sanastotyön onnistuneen tietyistä sanoista ja termeistä käydyn dialogin avulla.

Marraskuussa 2021 käytiin opintomatalla Tallinnassa, jossa osallistuttiin International Conference on Integration -tapahtumaan.

5.5.1.4 Työelämän etnisen monimuotoisuuden edistäminen (2022)

Vuonna 2022 etnon jäsenet tekivät Irakin naisten yhdistys ry:n johdolla tiivistä yhteistyötä Rauhan ja hyvinvoinnin järjestö ry:n kanssa. Tavoitteena oli tietoisuuden lisääminen työelämän monimuotoisuudesta. Kokonaisuus koostui kolmesta osasta: Suuria unelmia valokuvanäyttelyt ja paneelikeskustelut, kaksi koulutusta opinto-ohjaajille yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa sekä Suuria unelmia -opaskirjan lisäkappaleiden tilaus ja jako nuorten parissa työskenteleville.

Hämeessä toteutettiin kaksi videota työelämän monimuotoisuuden edistämiseksi: Kulttuuritulkki koulun ja kodin välisenä siltana ja Rohkealla rekrytoinnilla lisäärvä työyhteisöön.

Lokakuussa 2022 käytiin opintomatkalla Tallinnassa, jossa vierailukohteina mm. kotoutumisasioista vastaava kulttuuriministeriö ja Integration Foundation.

5.5.1.5 Yhteiskunnan vastaanottavuuden edistäminen, erityispainotuksena nuoret (2023)

Vuonna 2023 etnon työryhmä halusi edistää Uudenmaan TE-toimiston johdolla työelämän etnistä monimuotoisuutta yhteiskunnan vastaanottavuutta lisäämällä. Käytännössä tehtiin tunnetuksi järjestöjen työtä työnantajille ja edistettiin maahanmuuttaneiden työllisyyttä. Lisäksi järjestettiin kolme TE-live -lähetystä aiheesta Maahanmuuttajien onnistumisia ja haasteita työelämässä.

Hämeessä toteutettiin vuonna 2023 työpaja jatkona kevään HVS-työpajaan. Tuloksena konkreettisia toimintoja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi ja rasismien torjumiseksi vuonna 2023–2024 mm. monimuotoisen sertifikaatin suunnitelma ja maahanmuuttajaneuvoston perustamisen mahdollisuudet. Lisäksi osallistuttiin Kauppakamarin kv-viikoille.

Marraskuussa 2023 etno teki opintomatkan Kööpenhaminaan. Matkan teemana oli erityisesti ulkomaalaistaustaiset nuoret ja heidän hyvinvointinsa edistäminen.

5.5.1.6 Opettajien ja koulun muun henkilökunnan puuttuminen rasismiin (2024)

Vuonna 2024 pyrittiin vaikuttamaan oikeusministeriön nuorten dialogien loppu-raportissa mainittuun havaintoon siitä, että nuoret kokevat, että opettajat ja muu henkilökunta eivät puutu rasismiin. Vähemmistöön kuuluvia nuoria osallistettiin ideointityöpajaan ja perustettiin monialainen työryhmä viemään nuorten ideoita käytännön tasolle. Työn konkreettiset tulokset:

1. Järvenpään Koivusaaren yläkouluun perustettiin opettajista ja oppilaista koostuva ryhmä, joka koulutettiin tunnistamaan rasismia ja puuttumaan siihen.
2. Luotiin ja testattiin Järvenpään Koivusaaren yläkoulussa sähköistä ilmoitusta havaitusta tai koetusta rasismista.
3. Toteutettiin soveltavaa taidetta hyödyntävä runo-puhe-tanssiteos, jossa hyödynnettiin Koivusaaren koulun oppilaiden omia kokemuksia rasismista koulumaailmassa.
4. Toteutettiin nuorten rasismiin liittyvä video. Videokäsikirjoituksesta vastasivat vähemmistöön kuuluvat nuoret. Animoitu video toteutettiin tekoälyä hyödyntäen Haaga-Helia ammattikorkeakoulun oppilastyönä.
5. Toteutettiin huoneentaulu opettajanhuoneisiin, jossa kuvataan miten koulun henkilökunta voi puuttua rasismiin.
6. Toteutettiin kouluille ja opettajille suunnattu 10–15 sivun opas, joka sisältää kaikki työryhmän luomat työkalut sekä muuta tietoa rasismiin puuttumiseksi kouluissa.

5.5.2 Kokoukset

Etelä-Suomen etno järjesti toimikaudella 15 kokousta.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- 15.12.2020, 18.2.2021 (Uusimaa, etänä);
- 4.2.2021 (Häme, etänä), 12.2.2021 (Kaakko, etänä), 11.11.2021 ja 12.11.2021 (Tallinnan laivalla)
- 14.12.2022, 3.3.2022, 27.4.2022, 13.10.2022, 14.12.2022
- 12.1.2023, 13.4.2023, 9.11.2023
- 14.6.2024.
- Etelä-Suomen etnon toiminta perustuu pääasiassa työryhmien toimintaan eikä työryhmien kokouksia tilastoida. Toimintavuoden alussa järjestetään yleensä fasilitoidut kokoukset, jolloin työryhmät syntyvät.

5.5.3 Nuorten dialogit rasismista

Etelä-Suomen etnon alueella järjestettiin yhteensä kuusi nuorten dialogia. Mukana oli paikallisia nuoria kertomassa kokemuksistaan viranomaisille. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Uusimaa (Helsinki) 31.8.2023, Kaakkois-Suomessa (Lappeenranta-Kouvola-Kotka) 12.9.2023, Hämeessä (Hämeenlinna-Lahti) 15.9.2023

Vuonna 2024 dialogeja jatkettiin.

- Kaakkois-Suomi 22.5.2024, Häme 27.5.2024 ja 26.11.2024
- Uusimaa: työryhmä.

Vuonna 2024 Uudellamaan työryhmässä suunniteltiin ja jalkautettiin toimia, joiden tavoitteena oli edistää opettajien ja muun henkilökunnan puuttumista havaittuun rasismiin. Toimenpiteet on kuvattu kappaleessa Opettajien ja koulun muun henkilökunnan puuttuminen rasismiin (2024).

5.5.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Etelä-Suomen etnon jäsenet ovat tehneet itsenäisesti yhteistyötä hyvien väestösuhteiden hankkeen kanssa.

HVS hankkeen myötä toteutettiin kolme toimenpidettä:

- Antirasistinen työkirja esikouluikäisille lapsille sekä varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden koulutus. Yhteistyökumppanina oli Yhteiset Lapsemme ry.
- Nuorilta nuorille -mentorointiohjelma. Yhteistyökumppaneina olivat Dreamchasers ry ja Movement ry.
- Opas työelämän monimuotoisuuden ja syrjimättömyyden edistämiseksi. Opas toteutettiin yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskus, Kumppanina kotoutumisessa - ja Tulevaisuuden työmarkkinat – ESR-hankkeiden sekä Rauhan ja hyvinvoinnin järjestö ry:n kanssa.

5.6 Länsi-Suomen alueellinen etno

Varsinais-Suomen ELY-keskus asetti Länsi-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 1.9.2020–31.8.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Varsinais-Suomen ELY-keskus ja toiminnan pääpaikkakuntana on Turku.

Toimialueeseen kuuluvat muut ELY-keskusalueet ja keskeiset kaupungit.

- Varsinais-Suomen ELY-keskus: Salo
- Satakunnan ELY-keskus: Pori

5.6.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.6.1.1 Painopisteet

- Turvallisuus laajasti ja kaikilla tasoilla. Koko toimikauden kattava painopiste.
- Demokratia (vaalit ja päätöksenteko), moninaisuus, saavutettavuus, osallisuus, luottamus, taloudellinen turvallisuus, syrjäytyminen ja rasismien torjunta. Teemat kytkeytyivät turvallisuuteen.

Toimikauden 2020–2024 aikana järjestettiin monia vaaleja: kuntavaalit, aluevaalit, presidentinvaalit, eduskuntavaalit. **Demokratian sekä vaaleihin osallistumisen edistäminen sekä etnisiin suhteisiin liittyvien teemojen esilläpitäminen korostuivat Länsi-Suomen etnon työssä.** Hyvien väestösuhteiden hankkeen ja osin myös etnon nuorten dialogien myötä nämä teemat ja toimenpiteet olivat keskiössä.

Toimikauden 2020–2024 aikana valmisteltiin ja toteutettiin suuria hallinnollisia muutoksia: Muun muassa lakimuutos kotoutumisen edistämisestä hyväksyttiin, valmisteltiin kotoutumispalveluiden ja työllisyyspalveluiden siirtoa kuntiin, sekä sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut siirtyivät kunnista hyvinvointialueiden vastuulle. **Länsi-Suomen toiminnassa käsiteltiin huolia ja tarpeita huomioida maahanmuuttaneiden asukkaiden ja asiakkaiden tarpeet uusissa viranomaisissa ja palveluissa.**

Lisäksi Länsi-Suomen etno oli mukana monissa monikulttuurisissa tapahtumissa.

5.6.1.2 Demokratia (vaalit ja päätöksenteko) ja osallisuus, vaalipaneelit

Vuonna 2021 järjestettiin kunnallisvaalipaneeli rasismien vastaisella viikolla ja toinen kunnallisvaalipaneeli toukokuussa stiimattuna verkossa, sekä näihin liittyvä vaalityöpaja.

Vuonna 2022 järjestettiin hyvinvointialuevaalipaneelit Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa striimattuina verkossa sekä näihin liittyvä vaalityöpaja.

5.6.1.3 Moninaisuus ja osallisuus, hyvinvointialueiden toimintaan vaikuttaminen

Länsi-Suomen etnossa esiteltiin hyvinvointialueiden toimintaa ja keskusteltiin hyvinvointialueiden edustajien kanssa maahanmuuttaneiden tarpeiden huomioimisesta hyvinvointialueiden palveluissa.

5.6.1.4 Moninaisuus, osallisuus, luottamus, ja rasismien torjunta, Erilaisiin tilaisuuksiin osallistuminen

Länsi-Suomen etno oli mukana järjestämässä muun muassa Turun monikulttuurisia itsenäisyyspäiväjuhlia, rasisminvastaisen viikon koululaistapahtumaa ja monikulttuurisia festivaaleja.

5.6.2 Kokoukset

Länsi-Suomen etno järjesti toimikaudella 6 kokousta.

Toimikauden alussa 2020 toimintaan vaikuttivat koronarajoitukset etäkokouksineen. Etä- ja hybridikokoukset jatkuivat läpi toimikauden: Joka toinen kokous järjestettiin etäkokouksena ja joka toinen hybridikokouksena. Hybridikokouksia järjestettiin Turussa ja Uudessakaupungissa. Lisäksi järjestettiin eri teemaisia työpajoja.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- Aloituskokous 3.11.2020, jossa sovittiin koko kauden kattavasta painopisteestä
- Kokous 7.9.2021 jäsenjärjestöjen etnisiä suhteita edistävän toiminnan esittely
- Kokous 1.2.2022 hyvinvointialuevaalit
- Kokous 22.9.2022 hyvien väestösuhteiden hanke
- Kokous 23.1.2023 eduskuntavaalit ja ETNO:n uudistaminen

- Kokous 13.9.2023 nuorisodialogit ja samassa yhteydessä hyvien väestösuhteiden työpaja
- Kokous 23.1.2024 maahanmuuttaneiden palvelut hyvinvointialueilla
- Kokous 18.6.2024 mitä on tehty ja eväitä tulevalle Länsi-Suomen ETNOLle.

5.6.3 Nuorten dialogit rasismista

Länsi-Suomen etnon alueella järjestettiin yhteensä kolme nuorten dialogia. Mukana oli paikallisia nuoria kertomassa kokemuksistaan viranomaisille. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Turku 13.9.2023: dialogi
- Pori 19.9.2023: dialogi
- Pori 20.11.2024: Nuoret ja päättäjät tilaisuus.

Dialogitilaisuuksien järjestämisessä Länsi-Suomen etnon jäsenjärjestöillä oli suuri rooli. Erityisesti rakenteellinen rasismi ja sen vaikutus nuorten tulevaisuuteen puhuttivat.

5.6.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Hyvien väestösuhteiden hanke oli esillä lähes jokaisessa kokouksessa. Lisäksi HVS-hankkeeseen liittyen on järjestetty useita työpajoja niin toimintasuunnitelman luomiseksi kuin sen toimeenpanemisen edistämiseksi. Lisäksi useat Länsi-Suomen etnon jäsenjärjestöt ovat toteuttaneet ainutlaatuisia hankkeita hyvien väestösuhteiden hankkeen tuella ja työ jatkuu. Vuoden 2024 lopussa työstetään aiheeseen liittyvää kilpailua työnantajille.

- 3.5.2023 Porin työpaja
- 13.9.2023 Uudenkaupungin työpaja
- 15.11.2023 Turun päättäjättilaisuus

Osittain toimintaohjelman tavoitteet toteutuvat eri toimijoiden järjestämissä tapahtumissa ja toiminnoissa vaikka ne eivät toimintasuunnitelman tekoon olekaan osallisuneet. HVS pilottihankkeen kautta on saatu ilahduttavasti mukaan pienempien paikkakuntien osallistujia.

5.7 Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueellinen etno

Pirkanmaan ELY-keskus asetti Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 8.10.2020–4.10.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Pirkanmaan ELY-keskus ja toiminnan pääpaikkakunta on Tampere.

Toimialueeseen kuuluu myös Keski-Suomen ELY-keskusalue, jossa pääpaikkakuntana on Jyväskylä.

5.7.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.7.1.1 Painopisteet

- Asenteiden, turvallisuuden tunteen ja vuorovaikutuksen edistäminen, työllistymisen kynnyksen madaltaminen
- Tunnistetaan ja puretaan yhteiskunnan eriarvoistavia rakenteita
- Edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä
- Vuorovaikutusta ja osallisuutta edistävän väestösuhdepolitiikan kehittäminen paikallistasolla
- Vuosina 2021–2022 kohderyhmänä olivat erityisesti nuoret.

Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon yksi tärkeimpiä tavoitteita toimikaudella 2020–2024 oli edistää vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä kehittää väestösuhdepolitiikkaa paikallistasolla. Toimenpiteitä tehtiin paikallisesti, alueellisesti ja myös valtakunnallisesti vaikuttaen. Osallistuminen valtakunnallisen etnon organisoimiin nuorten dialogeihin sekä Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimaan HVS-hankkeen alueelliseen toteuttamiseen olivat tärkeitä toimenpiteitä.

5.7.1.2 Tietoisuuden lisääminen: Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon seminaarit

Pirkanmaan ja Keski-Suomen etno järjesti toimikaudellaan seminaareja, joiden tavoitteena oli lisätä tietoisuutta kulloinkin käsiteltävästä aiheesta. Seminaarit olivat Etnon jäsenten lisäksi avoinna myös muista aihepiiristä kiinnostuneille toimijoille alueella.

- 3.5.2022 Oikeus kuulua joukkoon -seminaari: nuoriin kohdistuvan rasismien ehkäisy (Jyväskylä)
- 26.4.2023 Työelämän monimuotoisuus – työllistämisen monet mahdollisuudet -seminaari (Jyväskylä)
- 4.10.2024 Iltapäiväseminaari tulevaisuusajattelusta ja maahanmuuttaneista työelämässä (Tampere)

5.7.1.3 Äänestysaktiivisuus: Kuntavaaliesite 2021

Kuntavaalien 2021 aikaan Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa tehtiin esite vieraskielisten äänestysaktiivisuudesta, joka jaettiin kunnille ja puoluejärjestöille vaaliviestinän tueksi.

5.7.1.4 Kannanotto etnon jäsenten toimintaedellytysten parantamiseksi

Vuonna 2022 Pirkanmaan ja Keski-Suomen etno teki kannanoton oikeusministeriölle etnon yhdistysjäsenten toimintaedellytysten parantamiseksi. Kannanotossa otettiin kantaa muun muassa etnon jäsenten ja varajäsenten kokouspalkkioiden puolesta.

Kannanoton ohella Pirkanmaan ja Keski-Suomen etno teki todistukset etnon toimintaan osallistumisesta järjestöjen jäsenille ja varajäsenille. Todistuksella pyrittiin tuomaan alueellisen etnont tunnettuutta näkyvämmäksi esimerkiksi työnantajille.

5.7.2 Kokoukset

Pirkanmaan ja Keski-Suomen etno järjesti toimikaudella 17 kokousta.

Kokouksista suurin osa oli Teams-kokouksia. Läsnäkokouksista 2 järjestettiin Jyväskylässä ja 4 kokousta Tampereella. Läsnäkokousten yhteydessä järjestettiin etnon toimintaa kehittäviä työpajoja ja seminaareja, jotka olivat myös avoinna laajemmalle kohderyhmälle.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- 8.10.2020 Teams, 24.11.2020 Teams
- 2.2.2021 Teams, 4.5.2021 Teams, 8.9.2021 Teams, 24.11.2021 Tampere (hybridi)
- 25.1.2022 Teams, 3.5.2022 Jyväskylä, 13.9.2022 Teams, 7.12.2022 Tampere
- 31.1.2023 Teams, 26.4.2023 Jyväskylä, 31.8.2023 Teams, 1.12.2023 Tampere
- 23.2.2024 Teams, 14.5.2024 Teams, 4.10.2024 Tampere

5.7.3 Nuorten dialogit rasismista

Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon alueella järjestettiin kaksi nuorten dialogia. Mukana oli paikallisia nuoria kertomassa kokemuksistaan viranomaisille. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Tampereella 7.9.2023 ja Jyväskylässä 11.9.2023

Keski-Suomessa toteutettiin lisäksi keväällä 2024 toisen asteen oppilaitosten henkilökunnalle kysely rasismista. Syksystä 2024 lähtien oppilaitoksille on tarjottu mahdollisuutta saada henkilöstötilaisuuksiin tietoa nuorten rasismikokemuksista (valtakunnallinen raportti) sekä oppilaitoksille toteutetun kyselyn tuloksista.

5.7.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Osana hyvien väestösuhteiden pilottihanketta, Keski-Suomen ja Pirkanmaan alueelle laadittiin alueellinen hyvien väestösuhteiden toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelmasta valittiin alueellisen etnon painopisteet vuodelle 2024 seuraavasti:

- Tunnistetaan ja puretaan yhteiskunnan eriarvoistavia rakenteita
- Edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä
- Vuorovaikutusta ja osallisuutta edistävän väestösuhdepolitiikan kehittäminen paikallistasolla

5.8 Itä-Suomen etno

Pohjois-Savon ELY-keskus asetti 4.9.2020 Itä-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 2020–2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Pohjois-Savon ELY-keskus ja toiminnan pääpaikkakunta on Kuopio.

Toimialueeseen kuuluvat muut ELY-keskusalueet ja keskeiset kaupungit.

- **Pohjois-Karjalan ELY-keskus:** Joensuu
- **Etelä-Savon ELY-keskus:** Mikkeli

5.8.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.8.1.1 Painopisteet

- Maahanmuuttaja-asiakkaat työllisyyden kuntakokeiluissa Itä-Suomessa
- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Rasismin ehkäisy
- Nuorten etnodialogit

5.8.1.2 Maahanmuuttaja-asiakkaat työllisyyden kuntakokeiluissa Itä-Suomessa

Itä-Suomen etno keskittyi työllisyyden kuntakokeiluihin kahtena ensimmäisenä toimintavuotenaan ja yhteisen kannanoton laadintaan. Itä-Suomen etnon kannanotto (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala): *”Vieraskielisyys ja maahanmuuttajuus eivät saisi olla perusteluja ohjata asiakas työllisyyden kuntakokeiluun”* julkaistiin 17.8.2022. Itä-Suomen etno halusi kannanotollaan muistuttaa, että järjestöjen, mukaan lukien maahanmuuttajajärjestöjen, asiantuntemus tulisi huomioida työllisyyden kuntakokeiluissa. Osallisuuden ensimmäinen askel on tulla kuulluksi ja sitä kautta saada maahanmuuttajien monipuolinen osaaminen tietoisuuteen.

5.8.1.3 Itä-Suomen alueen toimintasuunnitelma: Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman tavoitteiden edistäminen yhdessä HVS-hankkeen kanssa

Itä-Suomen etno vei yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa eteenpäin Itä-Suomen hyvien väestösuhteiden toimintasuunnitelmaa useissa työpajoissa.

Toimintasuunnitelmasta valittiin kaksi tavoitetta, joihin liittyviä toimenpiteitä vietiin toimijoiden kanssa eteenpäin.

- edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä
- puretaan eriarvoistavia rakenteita koulutuksessa

Itä-Suomen etnon monikulttuurisuusjärjestöt järjestivät yhteistyössä kuntien kanssa omakielisiä tiedonkeruutilaisuuksia väestösuhteiden tilasta ja tulosten esittelyn tiedoksi päättäjätilaisuuksiin.

5.8.1.4 Nuorten etnodialogit rasismista

Itä-Suomen etnon alueella järjestettiin yhteensä 5 nuorten dialogia.

Vuonna 2023 Itä-Suomen ETNO järjesti jokaisessa maakunnassa vähintään yhden nuorten etnodialogin. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Joensuussa 1.9.2023, Mikkeliä 18.9.2023 ja Kuopiossa 26.9.2023.

Dialogeja jatkettiin vuonna 2024 nuorten kanssa sekä järjestämällä keskusteluja päättäjien kanssa.

- Mikkeliä 10.10.2024, Kiteellä 30.10.2024 ja Joensuussa 14.11.2024.

5.8.2 Kokoukset

Itä-Suomen etno järjesti toimikaudella 11 kokousta. Kokousten lisäksi järjestettiin muutamia työpajoja, tapahtumia ja koulutuksia.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- Vuosina 2020–2022 kokouksissa keskityttiin työllisyyden kuntakokeiluihin ja yhteisen kannanoton laadintaan. Vuosina 2023–2024 kokouksissa keskityttiin Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman, Itä-Suomen alueen toimintasuunnitelman tavoitteiden edistämiseen yhdessä HVS-hankkeen kanssa, rasismien ehkäisyyn sekä nuorten etnodialogeihin.
- 16.2.2021 Teams, 25.5.2021 Teams, 18.11.2021 Teams, 22.12.2021 Kuopio, läsnä
- 29.3.2022 Teams, 2.6.2022 Teams, 1.11.2022 Teams
- 27.4.2023 Teams, 29.11.2023 Teams
- 15.3.2024 Teams, 30.5.2024 Kuopio, läsnä

5.9 Pohjanmaan alueellinen etno

Pohjanmaan ELY-keskus asetti Pohjanmaan etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 9.9.2020–31.8.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Pohjanmaan ELY-keskus ja päätoimipaikkakuntana on Vaasa.

Toimialueeseen kuuluu myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalue ja keskeisiä kappunkeja ovat Vaasan lisäksi Kokkola ja Seinäjoki.

5.9.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.9.1.1 Painopisteet

- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Vuoropuhelun edistäminen
- Kokemusasiantuntijuuden vahvistaminen
- Toimikaudella painotettiin erityisesti nuorten kohderyhmää.

Toimikaudella 2020–2024 Pohjanmaan etnon toimintaa edisti erityisesti hieno yhteistyö Hyvät väestösuhteet (HVS) -hankkeen kanssa. Tärkeimpiä toimenpiteitä olivat toisiinsa nivoutuvat nuorten dialogit Vaasassa ja Seinäjoella, kysely sivistystoimille rasismien torjunnasta ja hyvien väestösuhteiden edistämisestä sekä erityisesti siitä seurannut tilaisuus alueen oppilaitoksille ja varhaiskasvatukselle ja EHJÄ ry:n Kuule minua -hankkeen kokemusasiantuntijoiden vierailut oppilaitoksissa syyslukukaudella 2024.

5.9.1.2 Hyvien väestösuhteiden edistäminen

Hyvien väestösuhteiden edistämisen tavoite toteutui toimikaudella erityisesti HVS-hankkeen kanssa tehdyn yhteistyön ansiosta. Hyvien väestösuhteiden tilanteen alueellisten tiedonkeruutilaisuuksien jälkeen järjestettiin tiedonkeruuseen osallistuneille asukkaille ja päättäjille yhteinen tilaisuus, jossa kehitettiin konkreettisia toimenpiteitä hyvien väestösuhteiden edistämiseen. Tärkeimmäksi toimenpiteeksi valikoitui yhteinen kohtaamispaikka. Tavoite kaikkien yhteisestä kohtaamispaikasta on osittain vielä toteutumatta, mutta Vaasan kaupungin sivuille on tämän myötä koottu esimerkkejä tietyille kohderyhmille suunnatuista tai kaikille avoimista paikoista, joissa voi tavata ja viettää aikaa muiden ihmisten kanssa. Vaasan kansalaisopisto Alma järjestää mm. kuukausittain kielikahvilatoimintaa, jossa on mahdollisuus harjoitella erilaisia kieliä tai auttaa muita harjoittelemaan omaa äidinkieltä sekä tutustua uusiin ihmisiin.

5.9.1.3 Vuoropuhelun edistäminen

Nuorten dialogeissa nuoret ja eri toimijat pääsivät keskustelemaan yhdessä Vaasassa ja Seinäjoella järjestetyissä tilaisuuksissa. Nuoret saivat mahdollisuuden kertoa omista kokemuksistaan rasismista sekä siitä, miten nämä kokemukset vaikuttavat heidän elämäänsä.

5.9.1.4 Kokemusasiantuntijuuden vahvistaminen

Alueen sivistystoimille lähetettiin tammikuussa 2024 kysely rasismien vastaisesta työstä ja hyvistä väestösuhteista. Kyselyssä kartoitettiin, millä tavoin rasismia ja häirintää tällä hetkellä torjutaan ja minkälaisia toimenpiteitä sivistystoimissa on otettu käyttöön hyvien väestösuhteiden edistämiseksi. Tavoitteena oli kartoittaa teemaan liittyvien vakiintuneiden toimenpiteiden lisäksi alueen oppilaitoksissa, kouluissa ja päiväkodeissa käynnissä olevat hankkeet ja projektit. Vastauksia kyselyyn saatiin kaikkien kolmen maakunnan alueelta.

Kyselyn palautteissa toivottiin muun muassa vierailijoita eri kulttuureista ja taustoista sekä eri ikäryhmille sopivia tapahtumia. Tämän myötä sivistystoimille lähetettiin vielä uusi kysely mahdollisuudesta tilata kokemusasiantuntijoiden vierailu oppilaitokseen. Kyselyyn vastasi 13 oppilaitoksen edustajaa, joista kaikki toivoivat oppilaille suunnattua toimintaa. EHJÄ ry:n Kuule minua -hanke järjesti pakolaistaustaisten kokemusasiantuntijanuorten vierailuja oppilaitoksiin Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla syyslukukaudella 2024. Nuoret pitivät 12 luentoa, joissa oli yhteensä noin 600 kuulijaa. Rahoitus vierailuihin tuli Hyvät väestösuhteet -hankkeelta. Kokemusasiantuntijanuorten mielestä paikan päällä pidettävät tilaisuudet olivat parempia kuin kokemukset Teamsin kautta, koska he saivat yhteyden yleisöön ja tilaisuuden nähdä ja kohdata ihmisiä. Maahanmuuttajaluokille puhuminen koettiin erityisen tärkeänä, koska näillä luennoilla oli ollut selvästi paljon vertaistuellista merkitystä ja puheenvuorot olivat antaneet motivaatiota ja toivoa opiskelijoille. Kokemusasiantuntijat pitivät vierailuja merkityksellisenä myös oman eheytymissä kannalta ja heidän omat ennakkoluulonsa hälvenivät siitä, miten he ovat ajatelleet toisten olevan tuomitsevia heitä kohtaan. Hankkeen ohjaajan tuki oli tärkeää, nuoret saivat tehdä automatkoja ympäri maakuntaa ohjaajan kanssa ja käsitellä päivän tapahtumia jo kotimatalla. Toiminta jatkuu oppilaitosten toiveiden mukaisesti myös vuonna 2025.

EHJÄ ry:n Kuule minua -hankkeen kokemusasiantuntijanuorista kuvataan vielä loppuvuoden 2024 aikana lyhyitä videoita, joissa he käsittelevät itselleen tärkeitä teemoja. Videoita tullaan jakamaan sekä Pohjanmaan etnon että Pohjanmaan ELY-keskuksen sosiaalisessa mediassa

5.9.1.5 Muut tavoitteet ja toimenpiteet

Toimintavuoden 2021 teemoja olivat muun muassa **kuntavaalit ja monikielinen koronaviestintä alueella**. Puolueille ja kunnille tehtiin infopaketti Pohjanmaan etnon alueen vieraskielisten äänestysaktiivisuudesta. Lisäksi suunniteltiin asennekampanjaa työelämän yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden edistämiseksi.

Pohjanmaan etnon jäseniä kuultiin kotoutumisen selonteossa sekä rasminvastaisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen toimenpideohjelman laatimisessa.

Alueelliselle etnolle luotiin omat Facebook-sivut.

Toimintavuosien 2022–2023 aikana Pohjanmaan etnossa esiteltiin Kauhavan kaupungin **työnantajasertifikaatti**. Työnantajasertifikaatin edistämistä jatkettiin vuonna 2024 Keskuskauppakamarin kanssa, joka otti vetovastuun sertifikaatista.

Vuonna 2022 Pohjanmaan etno vetosi hyvien väestösuhteiden ylläpitämiseen Venäjän tehtyä hyökkäyksen Ukrainaan.

Pohjanmaan etno ja Vaasan kaupunginkirjasto toteuttivat yhteistyössä Aleksandra Lemken About Us -valokuvanäyttelyn, jonka tavoitteena oli voimaannuttaa ja lisätä etnisiin vähemmistöihin kuuluvien ja rodullistettujen sateenkaari-ihmisten näkyvyyttä Suomessa.

Kolmelta yhdistykseltä ostettiin maahanmuuttaneiden osallisuuden ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvää toiminnan, tilaisuuden tai tapahtuman järjestäminen. Etelä-Sudan ja Sudan Sawa -yhdistys ry ja Suomen Somalinaisten kehitys ry toteuttivat Väestösuhteiden sillanrakentajat -tilaisuuden 25.10.2024, jossa osallistujat pohtivat yhdistysten, järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja sen kehittämistä. Yhteistyön kehittämistä tullaan jatkamaan vuonna 2025.

5.9.2 Kokoukset

Pohjanmaan etno järjesti toimikauden aikana yhteensä 16 kokousta. Kokouksia pidettiin sekä paikan päällä Vaasassa että Teamsin kautta.

Pohjanmaan etno ja Pohjois-Suomen etno kokoontuivat yhteiseen tapaamiseen Kokkolassa 15.10.2021 ja laativat yhteisen kannanoton yhdenvertaisuuteen työelämässä sekä yhdenvertaiseen ja yksilölliseen koulupolkuun.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- 2.11.2020
- 12.2.2021, 23.4.2021, 16.6.2021, 13.9.2021, 10.12.2021
- 14.3.2022, 16.5.2022, 28.11.2022
- 6.3.2023, 5.6.2023, 18.9.2023, 22.11.2023
- 13.2.2024, 27.3.2024, 15.5.2024

5.9.3 Nuorten dialogit rasismista

Pohjanmaan etnon alueella järjestettiin kaksi nuorten dialogia. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Vaasassa 27.9.2023 ja Seinäjoella 28.9.2023.

Alueen sivistystoimille lähetettiin tammikuussa 2024 kysely rasismiin vastaisesta työstä ja hyvistä väestösuhteista. Kyselyssä kartoitettiin, millä tavoin rasismia ja häirintää tällä hetkellä torjutaan ja minkälaisia toimenpiteitä sivistystoimessa on otettu käyttöön hyvien väestösuhteiden edistämiseksi. Tavoitteena oli kartoittaa teemaan liittyvien toimenpiteiden lisäksi alueen oppilaitoksissa, kouluissa ja päiväkodeissa käynnissä olevat hankkeet ja projektit. Vastauksia kyselyyn saatiin kaikkien kolmen maakunnan alueelta.

Työ jatkuu nuorten ja päättäjien keskustelulla, joka tullaan järjestämään Vaasassa 20.1.2025.

5.9.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Hyvät väestösuhteet -hankkeen ja Pohjanmaan etnon yhteistyö alkoi vuonna 2022. HVS-hanke järjesti tiedonkeruutilaisuuksia väestösuhteiden tilasta kahdellakymmenellä paikkakunnalla, joista Vaasa ja Kokkola sijaitsevat Pohjanmaan etnon alueella.

Tiedonkeruutilaisuuksien pohjalta HVS-hanke ja Pohjanmaan etno järjestivät yhteistyössä työpajan Pohjanmaan etnon alueen toimintasuunnitelman laatimiseen rasismien torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi Seinäjoella 26.1.2023. Työpajassa ideoitiin kaksi teemaa, joita eri toimijat lähtivät kehittämään HVS-hankkeen ja alueellisen etnon tuella. Teemat olivat:

- työelämän monimuotoisuus
- omakielinen tiedonkeruu

Etelä-Pohjanmaan Work Integration for Immigrants Service ry (WIISE) ja EIJÄ ry:n Kannustavat Kokemukset järjestivät yhteistyössä Työelämän monimuotoisuus – Työllistämisen monet mahdollisuudet -tilaisuudet Seinäjoella, Vaasassa ja Kokkolassa. Tilaisuuksissa Vaasan kaupungin rekrytointivastaava esitteli anonyymia rekrytointia, THL:n projektipäällikkö puhui osallisuudesta työelämässä ja Wiise ry esitteli kehittämäänsä osaamispaperi-menetelmää työnhakijoiden osaamisen näkyväksi tekemiselle. Jokaisessa tilaisuudessa osallistujilla oli mahdollisuus jakaa hyviä käytäntöjä sekä työllistymisestä että työllistämisestä. Lisäksi TE-toimisto ja oppisopimustoimisto esittelivät palveluitaan.

Suomen Somalinaisten kehitys ry ideoi omakieliset tiedonkeruutilaisuudet, joita järjestettiin alueella usealla kielellä. Vaasan kaupungin päättäjille ja tiedonkeruuseen osallistuneille kuntalaisille järjestettiin yhteinen tilaisuus tammikuussa 2023, jossa esiteltiin tiedonkeruun tulokset ja päätettiin yhdessä jatkotoimenpiteistä. Vastaava tilaisuus järjestettiin myös Kokkolassa.

Pohjanmaan etnosta osallistuttiin Hyvien väestösuhteiden foorumiin Kuopiossa 31.5.–1.6.2023. ja Kajaanissa 28.–29.5.2024.

5.10 Pohjois-Suomen alueellinen etno

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus asetti Pohjois-Suomen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 7.9.2020–7.9.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja pääpaikkakuntana on Oulu.

Toimialueeseen kuuluu myös Kainuun ELY-keskusalue, jossa pääpaikkakuntana on Kajaani.

5.10.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

5.10.1.1 Painopisteet

- Vuoropuhelun ja hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Nuorten äänen kuuluviin saaminen, perheiden osallisuus ja osallistumisen mahdollisuudet

Tärkeimpiä tavoitteita olivat nuorten äänen kuuluviin saaminen, perheiden osallisuus ja osallistumisen mahdollistaminen sekä hyvien väestösuhteiden ja vuoropuhelun edistäminen.

Toimenpiteitä toimikaudella olivat ETNO-kahvilat, nuorille ja perheille kohdennettu toiminta. Muutama Etnon jäsen osallistui HVS-hankkeen järjestämiin toimintaohjelmatyöpajoihin ja toimeenpanotilaisuuksiin Oulussa ja Kajaanissa. Lisäksi osa jäsenistä osallistui HVS-foorumeihin Kuopiossa ja Kajaanissa.

5.10.1.2 Tietoisuuden lisääminen ja vuorovaikutus: ETNO-kahvilat

ETNO-kahviloiden tarkoitus on ollut lisätä tietoa ETNO:n toiminnasta, ajankohtaisista asioista sekä lisätä vuorovaikutusta ja vuoropuhelua ihmisten välillä.

ETNO-kahviloita järjestettiin yhdeksällä eri paikkakunnalla: Haapavesi, Kajaani, Kuusamo, Nivala, Oulainen, Oulu, Piippola, Pyhäntä ja Raahe yhteensä 30 kertaa. Kahvilat ovat kohtaamispaikkoja, jotka mahdollistavat vuoropuhelun.

Kahvilat ovat olleet paikkakuntansa sekä järjestäjänsä näköisiä. Niissä on ollut ohjelmaa mm. musiikkia, hyvää syötävää, teeman mukaista aktiviteettia ja infomateriaalia. Ohjelmaa esimerkiksi maahanmuuton ajankohtaisista asioista tai järjestöjen ja hankkeiden tarjoamista osallistumis- tai rahoitusmahdollisuuksista. Kahviloita on järjestetty järjestöjen tiloissa, kirjastoissa ja oppilaitoksissa. Etnolaiset toivovat, että kahviloita voidaan pitää jatkossakin.

5.10.1.3 Nuorten osallisuus: Nuorille kohdennettu toiminta

Nuorille kohdennetun toiminnan tavoitteena oli lisätä maahanmuuttaneiden ja monikulttuuristen nuorten osallisuutta ja äänen kuulumista Pohjois-Suomessa.

Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen etnot kokoontuivat Kokkolassa 15.10.2021 käsittelemään monikulttuuristen ja maahanmuuttajataustaisten nuorten ajankohtaista kuvaa osallisuuden, työelämän ja koulutuspolkujen osalta. Tapaamisen johdosta etnot laativat yhteisen kannanoton nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi työelämässä.

Nuorille järjestettiin nuorten illat Kajaanissa, Kuusamossa ja Oulussa 21.10.2021. Iltaa vietettiin nuorisotiloissa osallistavaa Kahoot-peliä pelaten, nuorten esityksistä ja herkuista nauttien.

Syksyllä 2022 Etno järjesti 8.luokkalaisille suunnatun kampanjan: Keskitä voimasi hyvään – Oikeus kuulua joukkoon. Kampanja ei houkutellut kouluja mukaan, vaikka siitä viestittiin laajalla rintamalla Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kouluihin.

Oulussa ja Kajaanissa järjestettiin syksyn 2023 aikana nuorten etnodialogit. Tilaisuuksista saatiin hyvä kuva paikallisten nuorten vihapuhe- ja rasismikokemuksista.

5.10.1.4 Perheiden osallisuus: Perhetapahtumat

Etnon perhetapahtumien tavoitteena oli lisätä maahanmuuttajaperheiden osallisuutta, olla vuorovaikutuksessa ja tutustua muihin perheisiin.

Toimikauden aikana etno järjesti perheille tarkoitettua toimintaa eri paikkakunnilla: muun muassa laskiasriehan, suomalaisen Vapun ja perhesirkuksen. Toimikausi päättyi perhetapahtumaan Ylivieskassa.

Kaikki yhdessä perhetapahtuma järjestettiin yhdessä Hyvinvointia maahanmuuttajaperheille -hankkeen, Ylivieskan kaupungin, Ylivieskan kirjaston, Ylivieskan liikuntapalveluiden, MLL Pohjois-Pohjanmaan piirin, Suomen Punaisen Ristin ja Kulttuurikauha ry:n kanssa. Ohjelmassa oli monenlaista tekemistä perheille ja lapsille.

5.10.2 Kokoukset

Pohjois-Suomen etno järjesti toimikauden aikana yhteensä 17 kokousta.

Kokouksia pidettiin läsnä, etänä sekä hybridinä. Läsnä kokoontuminen todettiin toimivimmaksi tavaksi kokousta. Etä- ja hybridikokouksissa keskustelu ei ollut yhtä vuorovaikutteista kuin kokouksissa paikan päällä.

Kokouksia järjestettiin paikan päällä Oulussa eri tahojen tiloissa (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Oikeustalo, Vuolle Settlementti ry, BusinessAsema). Lisäksi kokoukset pidettiin kerran Kalajoella ja kerran Kajaanissa.

Kokoukset olivat pääosin infoluonteisia ajankohtaisista asioista. Keskustelulle oli selkeästi tarvetta ja se mahdollistettiin kokouksissa. Toimikauden alussa jäsenet kertoivat omista organisaatioistaan. Jokaisen kokouksen aluksi kuultiin osallistujien ajankohtaisia kuulumisia.

Kokousten lisäksi jäsenille tarjottiin mahdollisuus osallistua etnon toimintaan työryhmätyöskentelyn kautta, mutta sitä ei saatu toimimaan toivotulla tavalla.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- 14.9.2020, 15.12.2020,
- 15.6.2021, 26.8.2021, 14.10.2021, 16.12.2021
- 15.3.2022, 25.5.2022, 21.9.2022, 1.12.2022
- 23.2.2023, 16.5.2023, 6.9.2023, 13.12.2023
- 15.2.2024, 9.4.2024, 5.9.2024

5.10.3 Nuorten dialogit rasismista

Pohjois-Suomen etnon alueella järjestettiin yhteensä neljä dialogia. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Oulussa 6.9.2023 ja Kajaanissa 20.9.2023.

Lisäksi Oulussa keskusteltiin nuorten kanssa yhdellä koululla etnolaisen vetämänä rasismista ja vihapuheesta Rasisminvastaisella viikolla. Oulun kaupungin nuorisotoimi järjesti omia dialogeja vuoden 2024 aikana mm. nuorille ja päättäjille.

Nuorten etnodialogit jatkuivat toimikauden jälkeen etnolaisten voimin loppuvuonna 2024:

- Kuusamossa 2.12.2024 ja Sotkamossa 3.12.2024.

Kaksi Oulun etnodialogiin osallistunutta nuorta pääsi juontamaan Oulun kaupungin rasisminvastaisen viikon avajaistapahtumaa sekä kansainvälistä päivää.

Nuorten dialogien pohjalta on tarkoitus jatkaa keskustelua Oulussa ja Kajaanissa päättäjien kanssa keväällä 2025.

5.10.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Pohjois-Suomen etnolaisille on välitetty kutsut osallistua hyvien väestösuhteiden hankkeen tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Osallistumisinto on vaihdellut ja mukana on ollut muutama etnolainen. HVS-hankkeen ohjausryhmässä on etnon jäsen Suomi-Venäjän-seurasta ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta.

Hanke on tavoittanut mukaansa laajemman joukon etnon ulkopuolisia osallistujia ja toiminut aktiivisesti ja itsenäisesti heidän kanssaan.

5.11 Lapin alueellinen etno

Lapin ELY-keskus asetti Lapin etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikaudelle 1.9.2020–31.8.2024.

Toiminnan koordinoinnista vastaa Lapin ELY-keskus. Pääpaikkakunta on Rovaniemi. Muita paikkakuntia ovat Kemi ja Tornio.

5.11.1 Painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet

Painopisteet ja tavoitteet toimikaudella 2020–2024:

- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Osallisuuden edistäminen
- Tietoisuuden lisääminen rasismista ja sen muodoista (HVS-toimintasuunnitelman toimeenpano)

Hyvien väestösuhteiden edistäminen ja osallisuuden edistäminen olivat Lapin etnon painopisteitä ja samalla myös toiminnan tärkeimmät tavoitteet koko toimikauden ajan. Tietoisuuden lisääminen rasismista ja sen muodoista tulivat tärkeäksi tavoitteeksi erityisesti toimikauden loppupuolella.

Toimikauden aikana etnon jäsenet muodostivat niin sanottuja tehotyöryhmiä. Tehotyöryhmät pohtivat, minkälaista etnon tavoitteita tukevaa toimintaa ja mille kohde-ryhmälle suunnattua toimintaa alueella tarvitaan. Pääasiallisesti toiminta painottui Rovaniemelle ja Kemiin, joissa valtaosa Lapin Etnon jäsenistä asuu.

Toimikauden aikana etnon jäsenjärjestöiltä ostettiin palveluita, jotka tukivat etnon tavoitteita. Edellytyksenä hankinnoille oli muun muassa, että toiminta toteutettiin yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten muiden järjestöjen tai viranomaisien kanssa

Toimikausi 2020–2024 käynnistyi korona-aikaan, mutta monenlaista toimintaa toteutettiin myös rajoitustoimenpiteiden aikana. Esimerkkejä toimikaudella toteutetuista toimenpiteistä:

- Arktiset maahanmuuttajat ry:n toteuttama Naisten hyvinvointipaja (2020)
- Vaalipaneelit Kemissä ja Rovaniemellä, toteutus yhteistyössä Rovalan Settlementin, Rovala-opiston ja Monikulttuurikeskus Mikserin kanssa (2021)

- Arktiset maahanmuuttajat ry:n Suvaitsevaisuustyöpajat (2021)
- Mister's ry:n ja Pohjantähtiopiston tutustumistyöpajat (2021)
- Hyvät väestösuhteet: uutiskirje-livelähetys sekä jäsenjärjestöjen esittelyvideoiden tekeminen (2022)
- Mister's ry:n toteuttama Miesten keittiö ja Yhteisötaidetoiminta Kemissä (2023)
- Rovalan settlementin ja monikulttuurikeskus MoniNetin yhteistyössä Lapin Marttojen kanssa toteuttama Yhteisöllinen kattaus -ruokakurssit Rovaniemellä (2023)
- Maahanmuuttajaperheiden kulttuuri-iltapäivä Kemin Lumilinnassa, toteutus Toivola-Luotola -setlementti ja Kemin kaupunki (2023)
- Arktiset maahanmuuttajat ry:n toteuttama "Torjuvat ja kutsuvat katseet" koetun rasismien eri muotojen esiin tuominen (2024)

5.11.2 Kokoukset

Lapin etno järjesti toimikaudella yhteensä 10 kokousta.

Kokoukset pyrittiin järjestämään hybridikokouksina siten, että kokoukseen oli mahdollista osallistua paikan päällä Rovaniemellä ja Kemissä sekä etänä Teams-yhteydellä. Paikan päällä oleville pyrittiin myös järjestämään kokouspaikalla salaattilounas kahvituksineen.

Kokoukset toimikaudella 2020–2024:

- ei kokouksia 2020
- 2 kokousta 2021 (etänä)
- 4 kokousta 2022 (hybridi)
- 3 kokousta 2023 (hybridi)
- 1 kokous vuonna 2024 (hybridi)

5.11.3 Nuorten dialogit rasismista

Lapin etnon alueella järjestettiin kaksi nuorten dialogia. Keskustelujen tulokset ovat osa valtakunnallista julkaisua.

- Kemissä 13.9.2023 ja Rovaniemellä 14.9.2023

Syksyllä 2023 toteutetuissa rasismidialogeissa nousi esiin erityisesti nuorten koulussa kokema rasismi myös opettajien taholta ja että ongelmaa ei välttämättä tunnusteta opettajien eikä sivistystoimen johtotasolla. Opettajien suusta oli myös kuultu näkemyksiä, että koulussa ei ole rasismia, vaikka nuoret olisivat kertoneet omista rasismikokemuksistaan. Tähän asiaan oli tarkoitus tarttua ja järjestää opettajille, rehtoreille ja sivistystoimen johtotasolle keskustelutilaisuus Erätauko-metelmällä vuoden 2024 syksyllä ennen toimikauden päättymistä, mutta se jäi toteutumatta. Keskustelutilaisuus on tarkoitus toteuttaa etnon tulevalla toimikaudella 2025–2029.

5.11.4 Hyvien väestösuhteiden pilottihanke (HVS)

Lapin etno osallistui aktiivisesti Hyvien väestösuhteiden pilottihankkeen (HVS) toimintaan. Hankkeen koordinaattorin johdolla ensimmäisenä vuotena (2022) järjestettiin kaksi live-työpajaa sekä viisi seurantapalaveria alueellisen toimintasuunnitelman laatimiseksi. Toimintasuunnitelman tekemiseen Lapin etnon järjestöjen lisäksi mukaan haastettiin myös muita alueen järjestötoimijoita sekä maahanmuutto- ja kotoutumistyössä mukana olevia tahoja.

Pilottihanke mahdollisti Lapin etnon järjestöjen näyttävän esiintulon Hyvät väestösuhteet Lapissa -teemalla. HVS-määrärahan myötä toteutettiin Hyvät väestösuhteet Uutiskirje live-lähetys. Puolentoista tunnin livelähetykseen osallistui alueen aktiivisia etno-toimijoita sekä järjestöistä että viranomaisista. Tilaisuudessa keskusteltiin neljän, hyvien väestösuhteiden osa-alueen (turvallisuus, asenteet, vaikuttaminen, osallisuus) näkökulmista. Uutiskirje live-lähetys, videot ja podcastit toteutettiin yhteistyössä rovaniemeläisen ohjelmapalveluyrityksen Arctic Factoryn kanssa. Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistamiseksi toteutettiin myös HVS-teemahaastattelut sekä esittelyvideot kaikkien Lapin etnon jäsenjärjestöjen kanssa. Kaikki tallenteet löytyvät [Youtubesta](#), Arctic Factory:n kanavalta.

Vuosina 2022–2024 HVS-hankkeen tiimoilta Lapissa toteutettiin useita tiedonkeruu-tilaisuuksia ja työpajoja alueellisen toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. HVS-hanke on ollut erittäin tarpeellinen tuki ja lisäresurssi Lapin etnon toiminnan toteuttamisessa.

Liitteet

LIITE 1: Valtakunnallisen ETNO:n kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 2: Etelä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 3: Länsi-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 4: Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 5: Itä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 6: Pohjanmaan etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 7: Pohjois-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 8: Lapin etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

LIITE 1: Valtakunnallisen ETNO:n kokoonpano vuosina 2020–2024

Valtakunnallisella ETNO:lla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 34 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 10 yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 3 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 3. Valtakunnallisen ETNO:n kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	Oikeusministeriö, Pekka Timonen
Varapuheenjohtaja	Sisäministeriö, Minna Hulkkonen
Varapuheenjohtaja, eduskuntaryhmien edustaja vuosina 2023–2024	Kokoomuksen eduskuntaryhmä, Kristiina Kokko
Varapuheenjohtaja, eduskuntaryhmien edustaja vuosina 2023–2024	Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, Aki Lindén
Varapuheenjohtaja, maahan muuttaneiden ja etnisten vähemmistöjen edustaja	Monika-Naiset liitto ry, Natalie Gerbert
Työjaoston puheenjohtaja	Työ- ja elinkeinoministeriö, Anna Bruun
Pääsihteeri	Oikeusministeriö, Peter Kariuki
Asiantuntija	Oikeusministeriö, Nina Suorsa
Jäsenet/Yhdistykset	
Jäsen ja varajäsen	Familia ry
Jäsen ja varajäsen	Monikulttuurinen liikuntaliitto (FIMU) ry
Jäsen ja varajäsen	Monika-Naiset liitto ry
Jäsen ja varajäsen	Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry
Jäsen ja varajäsen	Pakolaisnuorten tuki ry
Jäsen ja varajäsen	Suomen Punainen Risti
Jäsen ja varajäsen	Suomen somalialaisten liitto (SSL) ry
Jäsen ja varajäsen	Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö (SVK) ry
Jäsen ja varajäsen	Tuglas-seura ry
Jäsen ja varajäsen	Uskontojen yhteistyö Suomessa – USKOT-foorumi ry

Tehtävä	Organisaatio
Ministeriöt	
Jäsen ja varajäsen	Oikeusministeriö
Jäsen ja varajäsen	Työ- ja elinkeinoministeriö
Jäsen ja varajäsen	Sisäministeriö
Jäsen ja varajäsen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Jäsen ja varajäsen	Sosiaali- ja terveysministeriö
Jäsen ja varajäsen	Ulkoasiainministeriö
Eduskuntaryhmät	
Jäsen ja varajäsen	Keskustan eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Kokoomuksen eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Svenska riksdagsgruppen
Jäsen ja varajäsen	Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Vihreä eduskuntaryhmä
Jäsen ja varajäsen	Liike Nyt eduskuntaryhmä
Kuntaliitto ja työmarkkinaosapuolet	
Jäsen ja varajäsen	Kuntaliitto
Jäsen ja varajäsen	Elinkeinoelämän keskusliitto
Jäsen	SAK ry
varajäsen	AKAVA ry

Tehtävä	Organisaatio
Alueelliset etnot	
Jäsen ja varajäsen	Etelä-Suomen ETNO
Jäsen ja varajäsen	Länsi-Suomen ETNO
Jäsen ja varajäsen	Pirkanmaan ja Keski-Suomen ETNO
Jäsen ja varajäsen	Itä-Suomen ETNO
Jäsen ja varajäsen	Pohjanmaan ETNO
Jäsen ja varajäsen	Pohjois-Suomen ETNO
Jäsen ja varajäsen	Lapin ETNO
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Pysyvä asiantuntija	Föreningen Luckan rf. ja Svenska.fi
Pysyvä asiantuntija	Miessakit ry

LIITE 2: Etelä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Etelä-Suomen etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 14 jäsentä ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 7 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 1 pysyvä asiantuntija.

Taulukko 4. Etelä-Suomen etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	Monik ry, toiminnanjohtaja Adan Mohamed
Varapuheenjohtaja	Uudenmaan ELY-keskus, maahanmuuttopäällikkö Jaana Suokonautio
Koordinaattori	Uudenmaan ELY-keskus, ryhmäpäällikkö Minna Mattila

Tehtävä	Organisaatio
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Inkerikeskus ry
Jäsen ja varajäsen	Soome Eesti Noored ry
Jäsen ja varajäsen	Suomen somalialaisten liitto ry
Jäsen ja varajäsen	Think Africa ry
Jäsen ja varajäsen	Plan International Suomi ry
Jäsen ja varajäsen	Irakin naisten yhdistys ry
Jäsen ja varajäsen	Kouvolan kansainvälinen kohtauspaikka ry
Jäsen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Varajäsen	Hämeen ELY-keskus
Jäsen	Helsingin kaupunki
Varajäsen	Vantaan Kaupunki
Jäsen	Espoon kaupunki
Varajäsen	KUUMA-seudun kunnat
Jäsen	Helsingin yliopisto
Varajäsen	Raaseporin maahanmuuttajaneuvosto
Jäsen	Kotkan kaupunki
Varajäsen	Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Essote
Jäsen	Hämeenlinnan kaupunki
Varajäsen	Lahden kaupunki
Jäsen	KELA
Varajäsen	Uudenmaan TE-toimisto
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Etelä-Suomen aluehallintovirasto AVI

LIITE 3: Länsi-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Länsi-Suomen etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 13 jäsentä ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 6 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 11 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 5. Länsi-Suomen alueellisen etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja vuosina 2020–2022	Varsinais-Suomen ELY-keskus, elinkeinot-vastuualueen johtaja Timo Metsä-Tokila
Puheenjohtaja vuosina 2022–2024	Varsinais-Suomen ELY-keskus, elinkeinot-vastuualueen johtaja Okku Kalliokoski
Varapuheenjohtaja	Turun kaupunki, Erityisasiantuntija Muhis Azizi
Koordinaattori vuosina 2020–2024	Varsinais-Suomen ELY-keskus Vilppu Palmberg
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Varsinais-Suomen venäläisten järjestöjen assosiaatio
Jäsen ja varajäsen	Daisy Ladies ry
Jäsen ja varajäsen	Turun Settlementti ry/Turun Tyttöjen Talo
Jäsen ja varajäsen	Satakunnan monikulttuuriyhdistys ry
Jäsen ja varajäsen	Sondip – Varsinais-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto ry
Jäsen ja varajäsen	Varsinais-Suomen Virokeskus ry
Jäsen ja varajäsen	Suomen punaisen ristin Varsinais-Suomen ja Satakunnan piirit
Jäsen ja varajäsen	Turun arkkihiippakunta
Jäsen ja varajäsen	Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Jäsen ja varajäsen	Lounais-Suomen poliisilaitos
Jäsen ja varajäsen	Salon maahanmuuttajaneuvosto
Jäsen ja varajäsen	Porin kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Turun kaupunki

Tehtävä	Organisaatio
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Maahanmuuttovirasto
Pysyvä asiantuntija	Satakunnan ELY-keskus
Pysyvä asiantuntija	Varsinais-Suomen TE-toimisto
Pysyvä asiantuntija	Satakunnan TE-toimisto
Pysyvä asiantuntija	Varisnais-Suomen hyvinvointialue
Pysyvä asiantuntija	Satakunnan hyvinvointialue
Pysyvä asiantuntija	Varsinais-Suomen yrittäjät
Pysyvä asiantuntija	SAK ry
Pysyvä asiantuntija	AKAVA ry
Pysyvä asiantuntija	Turun monitori
Pysyvä asiantuntija	Siirtolaisuusinstituutti

LIITE 4: Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Vuosina 2020–2022 Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 14 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 7 oli yhdistyksiä. Vuosina 2023–2024 jäsentahoja oli 16, joista 8 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 3 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 6. Pirkanmaan ja Keski-Suomen etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	Paremmiin yhdessä ry, Emmanuel Sibomana
Varapuheenjohtaja	Marja Nyrhinen
Koordinaattori vuosina 2020–2023	Pirkanmaan ELY-keskus, Marja Huttunen
Koordinaattori vuosina 2023–2024	Pirkanmaan ELY-keskus
Sihteeristö	Keski-Suomen ELY-keskus

Tehtävä	Organisaatio
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Monikulttuurikeskus Gloria ry
Jäsen ja varajäsen	Paremmiin yhdessä ry
Jäsen ja varajäsen	Pakolaisnuorten tuki ry
Jäsen ja varajäsen	Setlementti Tampere ry
Jäsen ja varajäsen	Suomi-Venäjä-seura ry
Jäsen ja varajäsen	Keski-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto WARI ry
Jäsen ja varajäsen	Pirkanmaan Tuglas-seura ry
Jäsen vuosina 2023–2024	SPR ry, Länsi-Suomen piiri
Jäsen ja varajäsen	Jyväskylän kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Keski-Suomen TE-toimisto
Jäsen ja varajäsen	Keski-Suomen liitto
Jäsen ja varajäsen	Pirkanmaan liitto
Jäsen ja varajäsen	Tampereen kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Akava ry
Jäsen vuosina 2023–2024	Keski-Suomen hyvinvointialue
Jäsen vuosina 2023–2024	Pirkanmaan hyvinvointialue
Jäsen vuosina 2020–2022	Pirkanmaan kauppakamari
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Tampereen kaupungin maahanmuuttaja-neuvosto
Pysyvä asiantuntija	Ajatuspaja Round Table Initiative – Konfliktinratkaisu ja sovittelu ry
Pysyvä asiantuntija	Tampereen yliopisto

LIITE 5: Itä-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Itä-Suomen etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 10 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 6 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 4 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 7. Itä-Suomen etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	Kuopion kaupunki, apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas
Varapuheenjohtaja	Myyntipäällikkö Elena Chiksoeva
Koordinaattori	Pohjois-Savon ELY-keskus, maahanmuuttopäällikkö Lisbeth Mattsson
Koordinaattori	Pohjois-Savon ELY-keskus, maahanmuuttoaasiantuntija Kirsi-Maria Nieminen
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Suomi-Venäjä-seura ry
Jäsen ja varajäsen	Kuopion Setlementti Puijola ry, Kompassi
Jäsen ja varajäsen	Joensuun seudun monikulttuurisuusyhdistys JoMoni ry
Jäsen ja varajäsen	Monikulttuurityö Mimosa ry
Jäsen	Suomen Punainen Risti, Savo-Karjalan piiri
Varajäsen	Suomen Punainen Risti, Kaakkois-Suomen piiri
Jäsen	Pohjois-Savon TE-toimisto
Varajäsen	Etelä-Savon TE-toimisto
Jäsen	Joensuun kaupunki
Varajäsen	Outokummun kaupunki
Jäsen	Kuopion kaupunki
Varajäsen	Iisalmen kaupunki
Jäsen	Mikkelin kaupunki
Varajäsen	Savonlinnan kaupunki
Jäsen	Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Varajäsen	Etelä-Savon ELY-keskus

Tehtävä	Organisaatio
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Itä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, Oikeusturva ja luvat -vastuualue
Varalla	Itä-Suomen aluehallintovirasto, Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue
Pysyvä asiantuntija	Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Pysyvä asiantuntija	SAK ry
Varalla	STTK ry
Pysyvä asiantuntia	EK

LIITE 6: Pohjanmaan etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Pohjanmaan etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 10 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 4 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 4 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 8. Pohjanmaan etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja vuosina 2020–2022	Pohjanmaan ELY-keskus, Timo Saari
Puheenjohtaja vuosina 2023–2024	Pohjanmaan ELY-keskus, Mika Palosaari
Varapuheenjohtaja	Vaasan kaupunki
Koordinaattori vuosina 2020–2022	Pohjanmaan ELY-keskus, kotouttamispäällikkö Emine Karakan
Koordinaattori vuosina 2022–2024	Pohjanmaan ELY-keskus, kotouttamispäällikkö Ari Pitkänen
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Suomen Somalinaisten kehitys ry
Jäsen ja varajäsen	Suomi-Venäjä-seura
Jäsen ja varajäsen	Kansainvälinen kulttuuriseura Mira
Jäsen ja varajäsen	Erytishuoltojärjestöjen liitto EHJÄ ry

Tehtävä	Organisaatio
Jäsen ja varajäsen	Kokkolan kaupungin monikulttuurisuusneuvosto
Jäsen ja varajäsen	Vaasan kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Jäsen ja varajäsen	Pohjanmaan TE-toimisto
Jäsen ja varajäsen	Länsi-Suomen AVI
Jäsen ja varajäsen	Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Pohjanmaan kauppakamari
Pysyvä asiantuntija	Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät
Pysyvä asiantuntija	New Sudan association
Pysyvä asiantuntija	Kotona Suomessa-hanke, aluekoordinaattori

LIITE 7: Pohjois-Suomen etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Pohjois-Suomen etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 14 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 8 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 6 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 9. Pohjois-Suomen etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Petri Keränen
Varapuheenjohtaja	Suomi-Venäjä-seura ry, Diana Seppä
Koordinaattori vuosina 2020, 2022–2024	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Koordinaattori vuosina 2021–2022	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Tehtävä	Organisaatio
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Etnika-Kainuu ry
Jäsen ja varajäsen vuosina 2020–2022	Kainuun Nuotta ry
Jäsen ja varajäsen	Monikulttuuriset Siskot ry
Jäsen ja varajäsen	Oulun Nuorten Naisten Kristillinen yhdistys
Jäsen	Suomen Arabialainen Kulttuuri ry
Jäsen ja varajäsen	Raahen Monikulttuurinen yhdistys Toivo ry
Jäsen ja varajäsen	Suomi-Venäjä-seura ry
Jäsen ja varajäsen	Maahanmuuttajien yhdistys Matushka ry
Jäsen ja varajäsen	Kainuun ELY-keskus
Jäsen ja varajäsen	Kajaanin kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Kalajoen kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Kuusamon kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Oulun kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Suomen Punainen Risti, Oulun piiri
Pysyvä asiantuntija	Vuolle Settlementti ry
Pysyvä asiantuntija	Kajaanin maahanmuuttajaneuvosto
Pysyvä asiantuntija	Oulun kaupungin maahanmuuttajaneuvosto
Pysyvä asiantuntija	Akava ry
Pysyvä asiantuntija	SAK ry

LIITE 8: Lapin etnon kokoonpano vuosina 2020–2024

Lapin etnolla oli puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 12 jäsentahoa ja heillä varajäsenet. Jäsenistä 6 oli yhdistyksiä. Lisäksi neuvottelukunnan toiminnassa oli mukana 2 pysyvää asiantuntijaa.

Taulukko 10. Lapin etnon kokoonpano

Tehtävä	Organisaatio
Puheenjohtaja	SPR Lapin piiri, järjestöpäällikkö Nafisa Yeasmin
Varapuheenjohtaja	Lapin ELY-keskus, yksikön päällikkö Satu Huikuri
Koordinaattori vuosina 2020, 8/2023–2024	Lapin ELY-keskus, Anne-Mari Suopajarvi
Koordinaattori vuosina 2021–7/2023	Lapin ELY-keskus, Jaana Tapalinen
Jäsenet	
Jäsen ja varajäsen	Arktiset maahanmuuttajat ry
Jäsen ja varajäsen	Mister's ry
Jäsen ja varajäsen	Toivolan Setlementti ry
Jäsen ja varajäsen	Rovalan Setlementti ry
Jäsen ja varajäsen	SPR Lapin piiri
Jäsen ja varajäsen	Suomi-Venäjä -seura ry
Jäsen ja varajäsen	Kemin kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Tornion kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Rovaniemen kaupunki
Jäsen ja varajäsen	Ylitornion kunta
Jäsen ja varajäsen	Lapin TE-toimisto
Jäsen ja varajäsen	Lapin aluehallintovirasto
Pysyvät asiantuntijat	
Pysyvä asiantuntija	Lapin ELY-keskus
Pysyvä asiantuntija	Kemin kaupunki

LÄHTEET

Valtioneuvoston asetus etnisten suhteiden neuvottelukunnasta (771/2025)

Korjataan maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten demokratiavaje:
Työryhmän raportti ja suositukset. OM 27:2022

”Kukaan ei synny vihaamaan”: Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä.
OM 34:2023

Hankeikkuna/ETNO

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-208X (PDF)
ISBN 978-952-400-498-5 (PDF)